

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENECEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarejevo št. 7565,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Kategorično zahteva

Areopag državnikov, zbranih na izrednem zasedanju v Ženevi, preživlja zelo kritične dneve. Naloga, ki je topot zadela Društvo narodov, je naravnost orjaška in zato ni čudno, če mnogi zelo dvomijo, ali ji bo sploh kos. Zakaj dosedanja mednarodna spori, ki jih je ženevsko Društvo reševalo, so bili igrača napram zgodovinskimi dogodkom, ki se pravkar odigravajo na Daljnem vzhodu.

V Mandžuriji ne gre za kakšno različno tolmačenje te ali one pogodbe, čeprav se juridično stvar seveda da spraviti tudi na tako formulo; tudi je zelo težko ugotoviti, na čigavi strani je krivica, na čigavi pravica, ker imamo pred seboj pojav elementarnega dogajanja, ki — gledan z najdaljše perspektive — sploh ne spada v moralno kategorijo. Tu sta dva naroda, eden ogromen po številu, drugi neprimerno manjši pa zato tembolj organiziran, tehnično na višku in aktiven na najvišjo potenco, ki oba trpita na preobijudenosti svojega življenjskega prostora. Sicer je Kitaj ena največjih držav sveta, ki je pa primeroma le po malem delu obdelana, trpi na periodičnih elementarnih katastrofah in se po svojih popolnoma demoraliziranih upravnih in stoletja tako silno izžema kakor nobena druga dežela na svetu. Zato se njeno prebivalstvo že eno stoletje v ogromni množini izseljuje: po vsej zapadni obali Tihega oceana od ustja Amurja doli do Capetowna in na vzhodu od Aljaske do najjužnejšega rta Kalifornije, po vsem tihozemskem otočju in na avstralski celini, povsod najdeš kolonije kitajskih trgovcev, obrtnikov, farmerjev in kulijev. Istočasno pa je tudi Japoncem postala domovina veliko premajhna, čeprav je obdelana prav vsaka ped zemlje, ki pa ne more več hraniti preobilja svojih pridnih in darovitih otrok. Oba naroda, kitajski in japonski, je enako kruto zadelo rumenemu plemenu sovražna politika ameriške Unije, ki se instinktivno brani proti navalu nebelokoznih plemen, nevarnih zaradi svoje skromnosti in vitalne energije. Danes je Unija Azijatom popolnoma zaprla. Zato je čisto naravno, da se odtok tako kitajskega kakor japonskega prebivalstva iz lastne države usmerja sedaj tem intenzivnejše v Azijo samo, koder je še zmnožna nadaljnja obljubljenja. To so predvsem Mandžurija in Mongolija, zakaj Po-amurje, Primorska oblast, Zabajkalje in Turkestan, ki so še vsi vsi vstanu sprejeti in prehraniti stotine milijonov ljudi, so v rokah Rusije, ki sama sili čedalje bolj na vzhod. Smo torej na tisti točki, kjer zadevajo drug ob drugega narodi, ki jih vse žene proti eni točki stremiljenje po boljši eksistenci in čisto elementarni ekspanziji, liki reke, ki se morajo razliti, ker jim je postala struga preozka pa se izlivajo vse v en sam ogromen basen. To je danes Mandžurija, ki je zaradi pester mešanice vseh mogočih priseljenih plemen izgubila še skoro ves svoj narodni značaj kakor svojčas Sibirija, kjer je bilo domorodno prebivalstvo od kolonistov naravnost preplavljeno in je čisto izginilo pod njihovim navalom. Enaka pa bo v kratkem tudi usoda Mongolije, koje severni del je že danes malodane sovjetska provinca, dočim v notranji Mongoliji silijo tako Kitajci kakor Japonci. Na strani Kitajcev je število, masa, koje sila učinkuje čisto fizično kakor narast reke, ali vitalno kakor naval koblice, dočim predstavlja Japonec premoč predvidevajoče, urejajoče in organizirajoče intelligencije ter političnega talenta.

Društvo narodov torej nima opraviti s kakšnim »slučajem«, za katerega zadostujejo spretni interpretacije juristov, prikrojene onim kompromisom, ki jih diplomati najdejo za kulisami, ampak z veliko zadevo zgodovinskega značaja, ki ima globoke korenine v etnoloških in gospodarskih razmerah. Z moralne plati stvar sama na sebi ni jasna, o čem gre na to, da moralni argumenti članice Društva usredovijo, ki imajo v pogledu raznih aneksij in okupacij pod pretvezo zaščite svojih interesov veliko več mase na glavi nego Japonska, — in to baš z ozirom na Kitaj —, ne morejo imeti velikega učinka. Japonci delajo danes le to, česar so se navadili od evropskih velesil, ki so znale iz brezmejnega Kitajca vedno izsiliti zase najrazličnejše teritorialne in gospodarske koncesije. Najjačji in edino učinkoviti argument je ta, da — naj imata Kitaj in Japonska med seboj kar koli že — med njima ne sme priti do vojne, ki bi imela lahko nedogledne posledice za ves svet. To je argument, ki je čisto realnega značaja, ki tangira interese vseh brez izjeme, in ki ga zato vsak razume. Sedanje velike krize sveta — brezposelnost, socialna beda, razvrednotenje valut itd., na čemer trpita tudi Japonska in Kitajka — se ne smejo še povečati po vojni, ki bi, hodie naravnost bodisi po posrednih učinkih, prizadela vse človeštvo. Društvo narodov pa v tem pogledu ne bo samo čisto avtomatično imelo na svoji strani moralno avtoriteto, ampak bo lahko pritrjeno na obe strani, predvsem na Japonsko, ki je, naj bodo vzroki njene naravne ekspanzije še tako elementarne značaja, v sedanjem spru brez dvoma agresivni del (kakor svojčas, ko je brez formalne napovedi bombardirala Port Arthur). Japonska je danes gospodarsko in finančno tako zelo na slabem, pa tudi notranjepolitično ni več tako solidna kakor je bila pred vojno, da morebitnih represivnih sredstev Evrope in Amerike ne bo prenesla — saj ji že kitajski bojpoti njenega uvoza, ki zavzema v Kitaju prvo mesto — vsak dan prizadeva milijonske in milijonske izgube.

Tako stoji stvar, naj japonski vojaški krogi že tako rožljajo a sabljo in naj se japonski kabinet še tako prizadeva, da svetu prikazuje pristranost ženevskega areopaga. Saj je čisto res, da evropske velesile kakor tudi ameriška Unija, ki ni dovolila nikomur, da se umešava v njene prošle intervencije v Mehiki, srednji Ameriki in drugod, nimajo bogve koliko pravice, da učijo Japonce moralnih načel v mednarodni politiki. Tudi nobeden ne oспорjuje nemoralnih metod kitajskih paš v Man-

„Ile de France“ na oceanu

Tajnost washingtonskih razgovorov — Francozi gradijo le na varčevanje

Pariz, 19. okt. S krova ladje »Ile de France« (Francoski otok), ki pluje proti Washingtonu, poročajo, da si je Laval privoščil samo kratek popoldanski oddih in da si je takoj drugega dne po nastopu poti v Ameriko lotil proučevanja najvažnejših vprašanj, o katerih se bo razgovarjal s Hooverjem. To so: razorožitve in vprašanje varnosti, dolgotrajne reparacije ter finančna stiska evropskih držav. Laval potuje v družbi posebnih izvedencev za vsako vprašanje.

Glede vsebine washingtonskih razgovorov si javnost ni na jasnem. V tem pogledu ni prodrla v svet še nikakršna tajnost. V zadnjem času je bilo izdano poročilo, da bo razgovor med Hooverjem in Lavalom »zasebnege« značaja in da mu ne bodo prisostvovali izvedenci ne ene ne druge države. Laval sam je še nedavno menjal načrt za washingtonske razgovore. Prvotno je namreč v francoskih vladnih krogih prevladovalo mnenje, da bo razgovor v Washingtonu bolj splošnega značaja, to se pravi, da si bosta predstavnika Francije in Amerike razložila svoje vidike glede omenjenih vprašanj. Po vsem tem naj bi imel washingtonski sestanek zgolj informativen namen. V zadnjem času pa so jele prihajati iz Amerike senzacionalne vesti o vseh mogočih načrtih, ki jih ima Hoover v žepu. Čeprav so bile vesti večinoma pretirane, je vendar gotovo, da namerava ameriška vlada predlagati podaljšanje moratorija nemških reparacij.

Ameriškim predlogom je hotel Laval postaviti nasproti tudi lastne predloge, da ne pride v Ameriko s praznimi rokami, to se pravi, razorožen. Seveda ni tudi v tem pogledu javnosti nič znane.

Laval sam je pred odhodom v Ameriko svaril javnost, da si nikakor ne ustvarja iluzij glede konkretnih uspehov washingtonskih razgovorov in naj ne pričakuje definitivne rešitve gospodarskega problema, ki pritiska danes na vse države. Vzroki tega zla tičijo namreč v prenapetosti napredku civilizacije same in jasno je, da jih v teku štirih dni, ki so določeni za washingtonski sestanek, ne bo mogoče odpraviti. Kljub temu opozorilo francoskega ministrskega predsednika so v tukajšnjih gospodarskih finančnih krogih mnenja, da pomeni Lavalova pot v Washington za ozdravljenje mednarodne finančne krize in težkega gospodarskega položaja velik korak naprej in da vendar morajo že obstojati več ali manj izdelani dogovori med predstavniki danes najmočnejših finančnih sil, to je Amerike, Francije, Anglije in morda tudi Nemčije. To sodijo predvsem po izredno optimističnem govoru nemškega kanclerja dr. Brüninga, ki je s takšno gotovostjo napovedal pomoč nemškemu gospodarstvu iz inozemstva.

Nacionalistični krogi se kakor vselej, tudi topot zelo skeptično izražajo. Desničarski tisk meni, da je Amerika pod pritiskom finančne krize zgubila pravo orientacijo in da zato kar bruhla iz sebe

načrt za načrtom, kako naj bi se skoro čudotvorno svet rešil sedanje stiske, medtem ko sama niti dobro ne pozna evropskih razmer. Njeni predlogi ne računajo z resničnimi razmerami v Evropi; tako je tudi predlog o razorožitvi bolj idealno-teoretski kakor realen, ker ne upošteva resničnih položajev posameznih držav v Evropi, ki se vendar morajo zavarovati pred nemirnimi sosedi. Edino Francija, ki je svoje gospodarstvo in finance postavila na neporušne temelje zasebnega in javnega varčevanja in ki se ji finančnih tresljajev ni bati, gleda mirno v svet. Nacionalistični tisk svari Lavala, naj ne sklepa v Washingtonu kompromisov, ki jih Francija ne potrebuje in ki bi ji bili le v škodo.

Pariz, 19. okt. AA. Na vprašanje, ki mu ga je postavil na prekooceanskem parniku »Ile de France« zastopnik agencije Havas o člankih, ki so izšli v listih v zvezi z razgovori v Washingtonu, je predsednik francoske vlade Laval odgovoril to-le:

Glede svojih razgovorov s Hooverjem nisem dal in ne bom dal nobene izjave. Izjave, ki mi jih podtikajo, so brez podlage. Sele po končanih razgovorih v Washingtonu bom lahko javno pojasnil, kakšno je stališče Francije.

Pariz, 19. okt. Z. »Petit Parisien« poroča iz Washingtona, da je ameriška vlada izdelala načrt za reguliranje mednarodnih dolgov. Ta načrt sedaj proučavajo finančni strokovnjaki, ki se nahajajo v Ameriki.

Protiverski boj v Španiji

Veliki nemiri in krvavi spopadi — Katoličani se bodo borili za versko svobodo

Madrid, 19. okt. AA. Ustavotvorna skupščina je končno sprejela člen nove ustave o ločitvi države od Cerkve.

Katoliški poslanci so objavili proglas vsemu narodu, v katerem pobijajo protikatoliški duh ustavotvorne skupščine.

Po poročilu listov je bivši španski kralj Alfonz glede dogodkov na Španskem zelo rezerviran. Kralj obžaluje le protiverske izgrede.

Po mnenju nekih krogov bo proticerkvena politika španske vlade pospešila povratek bivšega španskega kralja na prestol.

Madrid, 19. okt. Z. Pravosodni minister de los Rios je izjavil, da Cerkve gotovo ne bo zapustila legitimne in pravične poti kakor tudi španska vlada ne bo zapustila svojega cilja. Zadnje dni se opaža veliko izseljevanje duhovništva iz Španije. V

baskijskih pokrajinah neprestano raste vznemirjenje med tamkajšnjimi katoliškimi ljudstvom. Blizu San Sebastiana je prišlo do krvavih spopadov med katoličani in republikanci, pri čemer je bilo veliko število oseb težko ranjenih. V nekem manifestu se člani katoliške stranke branijo priznavati oni člen ustave, ki so ga sprejeli kortesi in ki uvaja ločitev Cerkve od države. V tem manifestu se poudarja, da se bodo proti takemu postopanju vlade borili z vsemi dovoljenimi sredstvi.

Madrid, 19. okt. tg. Katoliška »Accion Nacional« je izdala manifest, v katerem odločno protestira proti preganjanju Cerkve v Španiji. Napoveduje, da španski katoličani nove ustave ne priznavajo in da se bodo borili proti njej z vsemi zakonitimi sredstvi.

Opozorilo ZN Japonski in Kitajski

Spor sta obe državi dolžni poravnati mirnim potom

Ženeva, 19. okt. AA. V soboto je Svet Zveze narodov v soglasju z ameriškim opazovalcem sklenil, da bodo vlade, zastopane v Svetu, v svojstvu podpisnic pariškega mirovnega pakta, poslane identično brzojavko v Tokio in v Nanking, kjer bodo japonsko in kitajsko vlado opozorile na 2. določbo Kellogovega pakta. Visoke pogodbenice stranke so se s to določbo obvezale, da bodo vse svoje spore poravnale mirnim potom. Države bodo Japonsko in Kitajsko opozorile, da svetovno javno mnenje pričakuje mirno rešitev mandžurskega spora. Poročajo, da bodo vlade razen tega še posebej intervenirale v Tokio in v Nankingu.

Ženeva, 19. okt. AA. Na japonsko spomenico proti povabilu Združenih držav na seje Sveta Zveze narodov je Briand odgovoril, da cení sodelovanje Japonske v Zvezi narodov, da pa iz oportunističnih razlogov ni mogoče opravičiti nasprotstev z določbami Kellogovega pakta. Briand pojasnjuje nato ves dosedanja potek kitajsko-japonskega spora. Briand opozarja zlasti na to, da bi bilo sedaj brezpomembno postavljati pravno vprašanje, ker bo za to kasneje primernejša prilika. Japonska bo morala priznati, da je Svet Zveze narodov upošteval japonsko stališče, da pa je moral obenem ravnati tako, kakor odreja pakt o Zvezi narodov.

Ugoden odmev v Ameriki

Newyork, 19. okt. tg. Kljub japonskim ugovorom vlada splošno zadovoljstvo, da je bila Amerika v Ženevi povabljenka k sodelovanju pri rešitvi japonsko-kitajskega konflikta. To zadovoljstvo se kaže tudi v izjavi državnega departementa, ki pra-

vi, da je ameriški narod popolnoma soglasen z željami ameriške vlade, katere smatra navzlic japonskim ugovorom za mogoče, da se bo ustvarila fronta vsega sveta proti vojni nevarnosti. V izjavi pa ni rečeno, kaj namerava ameriška vlada, če ostane sklicevanje na Kellogov pakt brezuspešno. Ameriški listi ne računajo s tem, da bi se Amerika udeležila akcije Zveze narodov, niti ne kake eventualne nevtralne komisije.

Protijaponski pokret na Kitajskem

Sangaj, 19. okt. Z. Zaradi kritičnega stanja v Mandžuriji namerava uvedti vlada v Kini splošno vojno obvezo in je že izdan tozadevni zakonik. Protijaponski pokret se vedno bolj širi. V Sangaju se ima vlada zahvaliti edinole policiji in močnim japonskim vojnim oddelkom, da ni prišlo v japonski četrti do strašnega krvoprelitja.

Japonska ne sprejme sklepov Zveze narodov

London, 19. okt. tg. Japonski kabinet je izjavil, da so predlogi Sveta Zveze narodov absolutno nesprejemljivi. Zaenkrat pa se ženevski sklepi še niso oficijelno sporočili japonski vladi.

Dunajska vremenska napoved. Temperatura se ne bo spremenila mnogo. Jasno vreme ne bo trajalo več dolgo. Pojavili se bodo visoki oblaki s severa.

Za uvedbo petdnevnega delavnika v ČSR

Prag, 19. oktobra. Ministrstvo za socialno skrbstvo proučuje zakonski predlog, v smislu katerega naj se delovni čas v tednu zniža od 48 na 40 ur. S skrajšanjem delovnega časa bi se znižalo tudi število brezposelnih, ki znaša danes že okoli 230.000. Vpeljal naj bi se petdnevni delavnik, tako da bi delavstvo bilo prosto dva dni v tednu, to je v nedeljo in še en drugi dan. Gospodarski izvedenci so mnenja, da se mora znižati delovni čas, ker je sicer nemogoče priti v okom nadprodukciji. Z racionalizacijo dela se je zvišala produktivnost delavca in s tem tudi produkcija. Po vsem tem je jasno, da mora delavec delati manj časa, ako naj produkcija ne preseže prejšnje višine. Predlog za skrajšanje delovnega časa so sprožili že lansko leto narodni socialisti, a takrat ni bil še tako aktualen, ker se brezposelnost še ni tako hudo čutila. V zadnjem času se čedalje več delavcev vrača tudi iz Francije, ker francoska oblastva vsakogar, ki je prišel ob delo, pošljejo v njegovo domovino. Letos je odšlo za sladkorno sezono na Francosko komaj 1000 čeških delavcev, med tem ko je lansko leto spravljanje sladkorne pese zaposlilo na Francoskem nad 3000 čeških delavcev. Pritisk brezposelnega delavstva je čedalje hujši.

Bolgarski kraljevi par na poti skozi Belgrad

Belgrad, 19. okt. I. Danes ponoči se je peljal skozi Belgrad bolgarski kralj Boris in njegova žena Jovana. Kraljevska dvojica je potovala v Italijo, kjer ostane kot gost italijanskega kralja. Ko je vozil poseben vlak skozi tukajšen kolodvor se kraljevska dvojica ni pokazala. Službeni organ je pojasnil časnikarjem, da kralj Boris in kraljica Jovana potujejo pod strogim incognito. V sovjetskih političnih krogih smatrajo, da je odhod kralja dokaz za to, da se je političen položaj nekoliko pomiril in da ne čakajo vlado Mušanova nobena presenečenja. Vaš dopisnik je zvedel, da je bilo predlagano kraljevski dvojici, da potuje s parobrodom okrog Grčije, pa je izrecno zahtevala, da se popelje skozi našo državo.

Prodajalcem vina

Belgrad, 19. okt. I. Kmetijsko ministrstvo je danes predpisalo, da morajo vsi, ki se bavijo s pridobivanjem in razprodajo vina, v poslovnih lokalih na vidnem mestu nalepiti lepake: »Letak izveščka najvažnejših odredb o vinu«. Iz tega razloga je z današnjim dnem odredilo kmetijsko ministrstvo, da se morajo ti letaki, ki se dobivajo v državnih tiskarnah za 2 Din, v najkrajšem času nalepiti, ker bodo v nasprotnem slučaju krivi kaznovani z 1 do 14 dni zapora ali 25 do 1000 Din denarne globe.

Poskušeni atentat na vlak

Gradeec, 19. okt. Z. Preteklo noč so neznani atentatorji hoteli iztiriti osebni vlak med Friedbergom in Herdbergom. Le sreči je zahvaliti, da je pol ure pred odhodom vlak vozila po tej progi brez incidenta. Vodja drezine je opazil na nekem prelazu preko ceste, da so tračnice zabarikadirane ter je skušal isto ustaviti. To pa se mu ni posrečilo, ker je drezina drvela z brzino 50 km na uro ter je skoraj s polno hitrostjo zadela ob zapreko. Vodja drezine in inženjer, ki se je nahajal poleg njega, sta odletela daleč iz drezine, ke se je prevrnila. Sofer je bil težko ranjen na nogah in rokah, medtem ko je inženjer odnesel zdravo kožo. Takoj so preiskali progo ter ugotovili, da je bilo nasuto na samih tračnicah polno kamenja in skal, ki naj bi povzročile iztirjenje vlaka. Delavci, ki so bili pozvani, so takoj očistili progo. Pred nekaj dnevi so neznani zločinci na istem mestu metali kamenje na drveči vlak.

Otvoritev balkanske konference

Carigrad, 19. okt. 1. Danes so prispeli delegati druge balkanske konference, ki bo uradno odprta jutri v torek in sicer pod predsedstvom izmeta paše, ali pa po njegovem zastopniku, za slučaj, da bi se predsednik ne vrnil iz svojega potovanja po Italiji. Delegati so po večini isti, ki so se udeležili tudi prve balkanske konference v Atenah. Tako vodi Jugoslavo dr. Živko Stopanović, Bolgare prof. Takazov, Rumune prof. Pop, Grke pa organizator balkanske konference minister Papanastasiu. Gostje so bili na kolodvoru prisrčno pozdravljeni od strani turških oblasti kakor tudi od turških in inozemskih osebnosti, katere se zanimajo za potek potovanja, ki je rodil balkanske konference in teži za ustanovitvijo federativne zveze vseh balkanskih narodov. Pri tej priliki se mora poudariti,

da Romunija prihaja s staro rezervno, katero je že postavil svoj čas prof. Jorga, da namreč Romunija ni balkanska država in da te konference poseja le kot dobra prijateljica Balkana.

Prva balkanska konferenca se je vršila v Atenah od 6. do 13. okt. 1930. Na zaključni seji se je sklenilo, da se naj načrt balkanskega pokreta natančno prouči in da se naj sklepi posameznih delegacij predložijo balkanski konferenci v pretres.

Svet balkanske konference, ki je bil pri tej priliki sestavljen se je začel najprej z izredno sejo dne 30. junija 1931 ter pripravljati program za novo konferenco, ki bi se naj pričela z glavnimi točkami balkanskega pakta, ki so sledeče:

1. Vsi balkanski narodi definitivno stavljajo vojno izven zakona.

2. Vsi balkanski narodi se zavežejo iskati in uporabljati mirna sredstva, da poravnajo spore, ki bi mogli v bodočnosti nastati med posameznimi državami.

3. Vsi balkanski narodi pristanejo, da bodo drug drugemu pomagali v slučaju, da bi ena ali druga država ne spoštovala tega pakta.

Vsi udeleženci so si v svesti, da njihovi sklepi še dolgo ne bodo uresničeni, toda oni vedo, kakor je ob priliki atenske konference zapisal »Osservatore Romano«, da delajo za zmago velike ideje, ki bo napravila končnoveljavno red na Balkanu, ker bo Balkan narode združil v miru in slogi ter kulturnem sodelovanju.

Ženska in moška obolevost med delavci

Za napredek in izboljšanje delavske zaštite, delavskega zavarovanja, socialne higijene in socialne medicine — stvari, ki tvorijo brez dvoma najaktualnejše in najvažnejše probleme današnje človeške družbe — je neobhodno potrebno poznati bolezn, katere najbolj rusijo ljudsko zdravje in katere v veliki meri povzročajo največja socialna bremena našemu narodnemu gospodarstvu. Nikakor pa ne zadošča ugotovitev, da spada tuberkuloza na prvo mesto, da njej sledijo poškodbe, revma itd. Potrebno je vedeti tudi, v katerem področju, t. j. v katerem kraju, v kateri industriji, v katerem obratu, v katerih letnih časih itd. itd. koreninijo ta socialna zla. Le na ta način je mogoče odkriti in odstraniti prave vzroke ter tako ublažiti socialno zlo.

V sledečem hočemo na podlagi vsako leto objavljenih statističnih podatkov OUZD v Ljubljani na kratko pojasniti vpliv spola na bolezen. Kot morilo hočemo vzeti razliko med žensko in moško morbiditeto. Pod morbiditeto razumemo število bolezenskih dni, ki odpadejo povprečno letno na vsakega (ženskega oziroma moškega) zavarovanca.

Diagnoza	1929 dni	1928
Parodi	+ 3848	+ 2872
Tuberkuloza	+ 551	+ 811
Bolezni spolnih organov	+ 212	+ 340
Razvojne bolezni	+ 202	+ 167
Gripa (Influenca)	+ 171	+ 7
Bolezni krvi in presnavljanja	+ 159	+ 206
Bolezni krvnega obtoka	+ 50	+ 65
Bolezni sečnih organov	+ 31	+ 36
Novotvorbe	+ 30	+ 43
Negotovne diagnoze	+ 19	+ 39
Kožne bolezni	+ 18	+ 52
Spilavi	+ 16	+ 32
Živčne bolezni	+ 15	+ 3
Ušesne bolezni	+ 13	+ 7
Zastrupljenja	+ 9	+ 7
Očesne bolezni	+ 1	+ 22
Samomor	—	—
Bolezni prebavil	+ 21	+ 16
Venerične bolezni	+ 58	+ 109
Bol. koži, eklepoj in mišičevja	+ 184	+ 201
Nalezljive bolezni	+ 241	+ 241
Bolezni sopil (dihalnih org.)	+ 337	+ 268
Poškodbe	+ 1534	+ 1492

Vse diagnoze skupaj . . . + 2970 + 2268

Zelo interesantne so pripombe k posameznim gornjim ugotovitvam.

Porodi tvorijo največjo razliko in sicer circa 3 dni, kar odgovarja pri circa 10 dneh celokupne morbiditete 30%. To pomeni, da ena tretjina vseh ženskih podpor OUZD odpade na porodnice. Vsekakor predstavljajo porodi znatna bremena OUZD. Vred tega tvorijo porodi že od nekdaj kamen podpetke našega ZZD. Vprašanja akrajšanja bolno-podne dobe je radi tega vedno na dnevnem redu zlasti v sedanjih krizi. Značilno je povečanje bremen porodov od leta 1928 na leto 1929 to je po-
višanje morbiditete od 2872 dni na 3848 dni. Podobno povečanje je pričakovati tudi v letih 1930 in 1931.

Tuberkuloza bolj pustoši med ženskami kot med moškimi. V tuberkulozi nevarnih obratih se morajo torej po možnosti namestiti v prvi vrsti moški delavci.

Samo po sebi je umljivo, da ženske bolj trpijo na boleznih spolnih organov (sem ne spada venerične bolezni) in na razvojnih boleznih. Vee, kar je nežno in komplicirano, je toliko bolj občutljivo.

Neko posebnost tvorijo bolezni, katere povzroča pretežno prehlad. Sem spadajo: gripa (influenca), bolezni koži, eklepoj in mišičevja (revma), nalezljive bolezni (vseh deloma) in bolezni sopil (dihalnih organov). Proti tem boleznim so ženske bolj odporne kot moški. Ženska morbiditeta je po gornji tabeli dosledno manjša z edino izjemo gripe (influenca) v letu 1929. Ženski organizem je pokrit s finim slojem maščobe, katere kot slab prevodnik toplote varuje ženske prehlajenja. Izjemo v letu 1929 pa moramo pripisovati izredni zimi in izrednemu mrazu. Ženska moda (dekolte), avilene nogavice, kratka krila itd.) nikakor ni prikladna za temperature do -20°C. Radi tega je ženska morbiditeta gripe preokrajšala morbiditeto moške gripe v letu 1929 za +171 dni. Interesantno je, da se celo posledice mode dajo kvalitativno in kvantitativno ugotoviti v statistiki OUZD in v bremenih našega socialnega zavarovanja.

Glede ostalih diagnoz še pripomnimo: Znano je, da na živčnih boleznih ženske bolj trpe kot moški. Tudi to izkušnjo in vse sledeče potrjuje statistika OUZD, kakor je razvidno iz gornje tabele. Zastrupljenja so pogostejša pri ženskah kot pri moških, dočim je število samomorov pri ženskah relativno manjše. Kožne bolezni, ušesne bolezni, občne bolezni in bolezni prebavil so, ako abstrahiramo slučajnosti, enake obema spoloma. Radi slučajnosti se predznaki teh bolezni v gornji tabeli v obeh letih menjavajo. Venerične bolezni so po statistiki OUZD nekoliko redkeje pri ženskah kot pri moških. Temu bo vzrok ali okolnost, da ena ženska okuži relativno več moških ali pa, da znajo ženske take bolezni boljše skrivati. Za zadnjo možnost govori med drugim tudi večje število negotovnih diagnoz pri ženskah v gornji tabeli. Poškodbe so pri ženskah mnogo redkeje nego pri moških, ker delajo ženske v manj nevarnih obratih.

Kazenske ekspedicije nemških fašistov v delavske četrti Hitler „utrjuje“ državo

Berlin, 19. okt. AA. Po poročilu iz Braunschweiga so tamkaj Hitlerovi priredili velike demonstracije. Med krvavimi neredi je bilo ranjenih 160 oseb. 61 oseb je moralo v bolnišnice. List »Die Welt am Montag« poroča, da so Hitlerovi priredili kazenske ekspedicije v delavske četrti in obkolili več ulic. Razbijali so okna in streljali v delavska stanovanja. Voditelji socialistične stranke so o teh dogodkih brzojavno obvestili vojnega ministra Groenerja.

Braunschweig, 19. okt. tg. Število smrtnih žrtev se je zvišalo na 2, ker je bil popoldne neki delavec smrtno zadet, ko je bežal pred narodnimi socialisti. V bolnišnicah je sedaj 65 ranjenec, ki so po večini hudo ranjeni. Tudi še davi je prišlo do raznih hudih spopadov med narodnimi socialisti in delavci.

Državne oblasti nameravajo odvzeti braunschweigske deželne oblasti policijsko oblast, ker posebno tamkajšnji narodno socialistični notranji minister Klages ne daje jamstva za vzdrževanje reda in miru.

Berlin, 19. okt. AA. Po poročilu nacionalističnega lista »Der Montag« se je včeraj v Braunschweigu sestalo nad 100.000 Hitlerovcev Hitler je pregledal avtomobilsko sekcijo, ki štejejo nad 5000 voz. Pri tej priliki je vodja nemških nacionalnih socialistov izročil novim udarniškim oddelkom za stave. Med proslavo je letelo nad mestom 6 hitlerovskih letal. Proslave sta se udeležila tudi sin bivšega nemškega cesarja princ Viljem in koburški vojvoda.

Volitve v pokrajinske zборе na Francoskem

Nebistvene spremembe — Pičla udeležba

Pariz, 19. okt. Z. Davi ob 3 je bil objavljen izid volitev za glavni svet. Vsega se je imelo voliti 1518 svetnikov in je dosedaj izvoljenih 1010. V 153 slučajih bodo potrebne ožje volitve, ki bodo prihodnjo nedeljo. Takoj pri prvih volitvah je bilo izvoljenih 857 svetnikov, in sicer: konservativcev skrajne desnice 53 (pri preteklih volitvah 1. 1928 93), republikanska demokratska zajednica 146 (250), levičarska republikanska skupina Tardieu 122 (260), neodvisni radikali 55 (180), socialni radikali 368 (490), socialistični republikanci 21

(58), socialisti 90 (154), komunisti 2 (5). Od 7 članov sedanje vlade je bilo izvoljenih 6, med katerimi ima veliko večino Maginot. Ponovno je bil izvoljen bivši pravosodni minister Raoul Peret, ki je bil zapleten v znano Oustricovo afero. Istotako so bili izbrani Caillaux, Herriot in Steeg, propadel pa je socialist Leon Blum in veliko število socialističnih kandidatov. »Matine« piše, da je bila volilna udeležba izredno nizka, ker francoske volitve v tem času interesirajo drugi, pomembnejši dogodki. Šlo je tudi le za osebne in lokalne interese.

Volitve v pokrajinske zборе na Francoskem

Nebistvene spremembe — Pičla udeležba

Bern, 19. okt. Danes so se pričela med švicarsko in nemško delegacijo pogajanja o reviziji trgovinske pogodbe iz l. 1926. Švico zastopajo: ravnatelj trgovinskega oddelka g. Stucki, carinski izvedenec Gassmann in načelnik Posse. Pobudo za pogajanja je dala švicarska vlada, ker se čuti švicarsko gospodarstvo radi čedalje bolj naraščajočega uvoza nemškega blaga v Švico, ogroženo. Na drugi strani čedalje bolj pada švicarski izvoz v Nemčijo. Švicarska vlada je bila prisiljena kaj ukreniti, da se razvoj švicarsko-nemških trgovinskih odnosov v tej smeri vsaj ublaži, ako ne obrne v povsem drugo smer. Zato namerava izpeljati kontingentiranje nemškega izvoza v Švico, to se pravi, da bi Nemci smeli uvoziti samo določene količine blaga.

Ze med zasiedanjem evropskega odbora Zveze narodov je prišlo med švicarskim predstavnikom g. Stuckijem in zastopnikom Nemčije g. Possejem do ostrega incidenta, ker je prvi z vso odločnostjo nastopil za interese švicarskega gospodarstva. Ta incident je kvarno vplival na nemško-švicarske odnose in časopisje obeh držav se je hudo spopadlo. Danes se je polemika razvnela na novo. Švicarski tisk vztraja pri zahtevi po radikalni reviziji pogodbe iz l. 1926; nekateri listi zahtevajo celo odpoved pogodbe, ki naj bi se nadomestila z začasnim sporazumom.

Berlin, 19. okt. Tukajšnji tisk se obširno bavi z bližnjimi pogodbami s Švico, glede revizije trgovinske pogodbe iz l. 1926. Listi izražajo mnenje, da ne more Nemčija nikakor pristati na kontingentiranje izvoza, ker bi s podobno zahtevo nastopile tudi druge države, ako bi Nemčija v tem pogledu

Kolektivna posestva oddajajo premalo žita

Moskva, 19. oktobra. tg. Centralna uprava komisija kolektivnih posestev je radi nezadostne oddaje žita iz nove letine, izdala ostro naredb, s katero hoče sovjetska vlada prisiliti kolektivna posestva, da v prvi vrsti izpolnijo dolžne oddaje žita državi, da se zagotovi prehrana mest in industrijskih krajev. Nezadostna oddaja žita ni toliko posledica slabe letine, temveč je nastala radi tega, ker so na mnogih kolektivnih posestvih rezervirali zase najprej žito za lastno prehrano, za krmiljenje živine in kot zalogo za bodočo setev. Državi so oddala samo one množine žita, ki so jim potem še ostale.

Vojna moč Poljske

Zeneva, 19. okt. AA. Tajništvo Zveze narodov je prejelo poročilo poljske vlade o stanju oborožitve na Poljskem. Poročilo je prideljena spomenica, v kateri pravi poljska vlada, da sprejema načelo razorožitve proti temu, da se hkrati sprejmejo primerne ukrepi za varnost Poljske. Poljska armada šteje 340.000 mož, v vojaških ustanovah in organizacijah je 102.000 mož. Poljsko letalstvo šteje 700 letal.

Zeneva, 19. okt. AA. Tajništvo Zveze narodov je prejelo poročilo poljske vlade o stanju oborožitve na Poljskem. Poročilo je prideljena spomenica, v kateri pravi poljska vlada, da sprejema načelo razorožitve proti temu, da se hkrati sprejmejo primerne ukrepi za varnost Poljske. Poljska armada šteje 340.000 mož, v vojaških ustanovah in organizacijah je 102.000 mož. Poljsko letalstvo šteje 700 letal.

Zeneva, 19. okt. AA. Tajništvo Zveze narodov je prejelo poročilo poljske vlade o stanju oborožitve na Poljskem. Poročilo je prideljena spomenica, v kateri pravi poljska vlada, da sprejema načelo razorožitve proti temu, da se hkrati sprejmejo primerne ukrepi za varnost Poljske. Poljska armada šteje 340.000 mož, v vojaških ustanovah in organizacijah je 102.000 mož. Poljsko letalstvo šteje 700 letal.

Zeneva, 19. okt. AA. Tajništvo Zveze narodov je prejelo poročilo poljske vlade o stanju oborožitve na Poljskem. Poročilo je prideljena spomenica, v kateri pravi poljska vlada, da sprejema načelo razorožitve proti temu, da se hkrati sprejmejo primerne ukrepi za varnost Poljske. Poljska armada šteje 340.000 mož, v vojaških ustanovah in organizacijah je 102.000 mož. Poljsko letalstvo šteje 700 letal.

Zeneva, 19. okt. AA. Tajništvo Zveze narodov je prejelo poročilo poljske vlade o stanju oborožitve na Poljskem. Poročilo je prideljena spomenica, v kateri pravi poljska vlada, da sprejema načelo razorožitve proti temu, da se hkrati sprejmejo primerne ukrepi za varnost Poljske. Poljska armada šteje 340.000 mož, v vojaških ustanovah in organizacijah je 102.000 mož. Poljsko letalstvo šteje 700 letal.

Zeneva, 19. okt. AA. Tajništvo Zveze narodov je prejelo poročilo poljske vlade o stanju oborožitve na Poljskem. Poročilo je prideljena spomenica, v kateri pravi poljska vlada, da sprejema načelo razorožitve proti temu, da se hkrati sprejmejo primerne ukrepi za varnost Poljske. Poljska armada šteje 340.000 mož, v vojaških ustanovah in organizacijah je 102.000 mož. Poljsko letalstvo šteje 700 letal.

Zeneva, 19. okt. AA. Tajništvo Zveze narodov je prejelo poročilo poljske vlade o stanju oborožitve na Poljskem. Poročilo je prideljena spomenica, v kateri pravi poljska vlada, da sprejema načelo razorožitve proti temu, da se hkrati sprejmejo primerne ukrepi za varnost Poljske. Poljska armada šteje 340.000 mož, v vojaških ustanovah in organizacijah je 102.000 mož. Poljsko letalstvo šteje 700 letal.

Zeneva, 19. okt. AA. Tajništvo Zveze narodov je prejelo poročilo poljske vlade o stanju oborožitve na Poljskem. Poročilo je prideljena spomenica, v kateri pravi poljska vlada, da sprejema načelo razorožitve proti temu, da se hkrati sprejmejo primerne ukrepi za varnost Poljske. Poljska armada šteje 340.000 mož, v vojaških ustanovah in organizacijah je 102.000 mož. Poljsko letalstvo šteje 700 letal.

LEVSTIKOVA STOLETNICA

V petek 23. t. m. proslave Slovenska matica, Narodno gledališče in Društvo slovenskih književnikov stoletnico rojstva Frana Levstika s

SLAVNOSTNO AKADEMIJO V OPERI

na kar vse zavedno občinstvo že danes opozarjamo in ga prosimo, da si zagotovi pravočasno prostore. Cene bodo znižane.

Predlog za reformo koledarja

Zeneva, 19. okt. AA. Odbor, ki mu je Društvo narodov poverilo reformo koledarja, je sklenil oddati razpravo o tem vprašanju na nedoločen čas. Odbor je mnenja, da ne gre vznemirjati sedanje dobe, ki tava v velikih gospodarskih in socialnih krizah, še s sporom o koledarskem koledarskem vprašanju.

Navzile temu pa je odbor bil mnenja, da je treba cerkvenim oblastem priporočiti, naj bi odredile dneve velikonočnih in binkoštnih praznikov in sicer tako, da bi bila Velika noč vedno v nedeljo po drugi soboti v aprilu, Binkošti pa sedem tednov kasneje. Tako bi imeli velikonočne praznike vedno med 9. in 15. aprilom.

Grandi obišče Berlin

Rim, 19. okt. Z. Službeno poročajo, da bo znanji minister Grandi odpotoval v Berlin 24. t. m., kjer bo ostal do 27. t. m. Danes je tukaj nemški poslanik obiskal Grandija, da pripravi program njegovega bivanja v Berlinu.

Ciper cerkveno pod grškim patriarhom

Atene, 19. okt. tg. Včeraj je grško-ortodoksn nadškof na otoku Cipru slovesno napovedal združitve Cipra z Grčijo in izjavil, da je taka združitev soglasna želja več kot dveh tretjin prebivalcev otoka. Grški poslanci, med njimi tudi nadškof sam, so odložili svoje mandate v ciprskem parlamentu.

Velika rudniška nesreča

Herne, 19. okt. Z. V premogovniku v Monte Cenis je v nekem rovu prišlo do eksplozije goriljivih plinov in je bilo zasutih 60—70 oseb. Policija je poslala reševalni oddelk, ki je takoj prišel k reševanju. Reševalci so našli 8 mrtvih in 25 ranjenih. Druge so rešili žive in zdrave.

Sneg v Dalmaciji

Split, 19. okt. Z. Včeraj popoldne je padal sneg v Mosoru. Najstarejši ljudje ne pomnijo, da bi padal v tem kraju sneg že v oktobru.

Na smrt obsojen ropar

Budimpešta, 19. okt. Z. Danes se je vršil pred prekim sodom proces proti bančnim razbojnikom Ondyju in Brnju, ki sta nedavno napadla banko v Budimpešti in streljala ter nato odnesla 70.000 pengöjev. Pri procesu ni bilo niti pismene obtožnice, ker je državni pravdnik podal obtožbo ustmeno. Naval občinstva je bil ogromen. Ob pol štirih popoldne je bila razglašena razsodba, s katero je bil obsojen Ondy na smrt na vešalih, Brnja pa kot mladoleten na 15 let temnice. Ondy ni bil predlagan za pomilostitev. Kazen je bila izvršena ob šestih popoldne.

Volitve v Angliji

London, 17. oktobra.

Čisto nemogoče je napovedovati, kako bodo izpadle predstoječe volitve. Vendar je z gotovostjo pričakovati, da bodo volitve prinesle dalekosežno spremembo v notranjem in zunanjem političnem življenju angleške imperije. In to v vsakem slučaju, naj zmaga laburisti ali pa vladni blok. Ne mislim s tem reči, da bo nova vlada ustvarila nov svet, temveč doživeli bomo novo zunanjo in notranjo politično orientacijo, precej različno od dosežene. Trenutno ima nepristranski opazovalec vtisk, da je velika zmešnjava, ne le v glavah voditeljev, ampak tudi volivcev.

Čudna taktika voditeljev je desorientirala volivce, ki vsled tega kažejo veliko nejevoljo in deloma tudi apatijo do volilnega pokreta. Pristaši delavske stranke vidijo, kako so jih zapustili njihovi glavni voditelji. Mac Donald je najprej pustil s svojimi ljudmi izglasovati znižanje delavskih plač, nato pa je šel in pričel istovetiti svojo politiko s toryji (konservativci). Konservativci nasprotno gredo pod zastavo pribežlega socialist Mac Donald, ki je naprej določeni ministrski predsednik. Seveda konservativci vedo kaj hočejo. Oni so najbolj silili na volitve, ker jim razkol v delavski stranki, ki je njihova najnevarnejša nasprotnica — vzbuja upanje na boljši volilni uspeh, zlasti, ker umejo spretno nastopati pod videzom »nacionalne politike«. — Najbolj razklani in brez opore so liberalci. Liberalna stranka je tradicionalno zrasčena s proslulim gospodarskim programom: svobodna trgovina. Sedaj se ti pa naenkrat odkrhne tretjina stranke in gre na volitve skupno s konservativci za — zaščitne carine. Lloyd George je zelo hud na volitve. Ostala mu je komaj dobra polovica stranke, ki bo v silnem trenju med konservativci in laburisti predvideno komaj rešila imena vredno življenje. Sicer pa je ugribanje o volilnem izidu zadeva političnih prerokov, ki že nepovedujejo kar v številkah, koliko bo kaka stranka pridobila oz. izgubila vsled nervoznosti volivcev.

Zadnje volitve so vrgle konservativcem 8.664.243 glasov in 252 poslancev. Delavska stranka je bila nekoliko šibkejša (8.382.594), a je pridobila radi volilne geometrije in razdelitve sedežev, tako da je bila v parlamentu zastopana z 286 poslanci. Liberalci pa so zbrali 5.300.947 glasov in dobili krivično nizko število 58 mandatov. Od vseh treh strank ima izšolano volilstvo edino delavska stranka. Kar je laburistično organiziranega, bo držalo skupaj. Boli neopredeljeni so volilci konser-

vativcev in liberalcev, ki po dosedanjih skušnjah zelo izbirajo med obema taboroma in dajejo izmenoma večino enkrat tem, drugič drugim.

Zakaj sem rekel, da je pričakovati izrazitega političnega preokreta od bodoče vlade in naj jo sestavijo že konservativci ali laburisti?

Zadnji laburistični kabinet je pod Mac Donaldovim vodstvom vodil zelo zmerno državno politiko. Po odpadu Mac Donald, pa je delavska stranka avtomatično politisnjena zelo na levo. Okrepili so se levičarski elementi, ki sedaj strastno agitirajo za podružabljenje bank, industrije, velepodjetij, skratka za socializacijo proizvodnje in dalekosežno agrarno reformo. Zunanje politično zahtevajo razorožitev. Zmaga delavske stranke bi tako verjetno zagotovila uspeh pomladanske mednarodne razorožitvene konference.

Zmaga vladnega bloka pa tudi ne bo dosti več kot problematična. Kajti blok je sestavljen iz treh čisto raznolikih elementov (konservativci, del liberalcev in Mac Donaldovi pribežniki), katerih vsak bo takoj po volitvah pokazal prave karte. Seveda konservativci na tihem upajo, da dobe tolikšno večino, da ne bodo rabili v novem parlamentu ne mr. Mac Donald, ne sira Simona. A tudi v tem slučaju bodo imeli v boku lorda Beaverbrooka, ki je njihov enkratni terribel in ogromnim in vplivnim časopisnim koncernom. Beaverbrook, kakor bo pač znano, zahteva »imperijalno ekonomsko politiko«. Imperij naj postane zaokrožena ekonomska enota, kar bo imelo za posledico tolikšno blagostanje, kakor ga je pokazala Amerika. Ta cilj pa je mogoče doseči le s preferenčnimi trgovskimi pogodbami in visoko zaščitno carino napram neimperijalnim državam. Konservativna vlada ne bo kos tej ideologiji in bi nujno morala plavati v Beaverbrookovih vodah.

Zal, da je ta lepa pesem nekoliko pozno izzvenela. Dunes se sklicevati na ameriški zgled je ironija, ko tamkaj strada 50 milijonov ljudi. Potem pa so se dominijoni politično in trgovsko že tako osamosvojili, da si te samostojnosti ne bodo več pustili vzeti. Od njih zahtevati tesno tarifno zvezo bi bilo nekoliko prenevarno. Uvedba preferenčnih tarifov pa bi bila istovetna z napovedjo tarifne vojne Evropi. Prva posledica bi bilo splošno zvišanje cen vsemu blagu na kontinentu in istočasno tudi splošna podražitev vseh življenjskih potrebščin. V gospodarskem interesu Evrope bi torej nikakor ne bila eventualna zmaga takozvanega »nacionalnega bloka« v Angliji.

Ogromne misijonske potrebe

Oklic vrhovnega DSV v Rimu vsem edinicam DSV

Bliža se misijonska nedelja, ko bodo vsi verniki sveta prinašali miloščino za misijone. Misijonska nedelja (18. okt.) je že zgodovinsko dejstvo in je prešla v meso in kri vsem vernikom, kjerkoli se blišči križ Kristus. Ta dan naj predrami mlade katoličane in naj jim vzbudi zavest, da ni lepšega apostolata kot je misijonstvo.

Misijonske potrebe so neizmerno!

1. V Kini bo treba naglo popraviti cerkve, šole, zavode, sirotišnice, misijonišča, ki so jih porušili roparji. Odpomoči silni bedi, ki so jo povzročile kobilice in povodnji; misijonarji, itak sami berači, naj pa dele miloščino in kruh stradalnim množicam. Ne sme se negirati resnice, da je miloščina in nasičevanje lačnih pot do duš in pot do sprave z Bogom.

2. Indija, zibelka stare civilizacije, se prebuja v novo duhovno in religiozno kulturo in čim bolj osvaja izobrazba široke plasti narodov, tem večja je potreba po novih in večjih svetiliščih, kjer naj se zasanjani, v misticizmu se nagibajoči Indijci poglobe v molitev in kontemplacijo. Treba je novih šol, bolnišnic in sirotišnic naj pa prikažejo blagodejno dobrodelnost krščanstva. Cele vasi hrepene po misijonarjih, ki jih pa ni.

3. Afrika zahteva ogromnih vsot! Z mrzlično naglico se v razdobju zadnjih let širi tam izobrazba in civilizacija. Francoska in angleška šolska zakonodaja predpisuje moderne šolske stavbe in od učnih moči zahteva poganje državnih izpitov. To pomeni, da morajo misijonske družbe na sto in sto krajih graditi istočasno nova šolska poslopja itd. To je zlasti potrebno, da je omogočena tekma z mohamedanci in drugimi, če nečemo, da bodo katoliški misijonarji popolnoma izpodrinjeni s tega velikega kontingenta, ki je prepojen z najčistejšo mučeniško krvjo ugandskih žrtev.

4. Po vseh misijonskih deželah se grade novi višješolski zavodi, zlasti tudi univerze, kakor v Pekingu, Tokiu, ki naj bodo žarišča krščanske miselnosti.

5. Armada kakih 40.000 misijonskih delavcev (duhovnikov, bratov in sester), še večje število katehistov deluje med neverniki brez lastnih sred-

stev, brez kakih stalnih dohodkov in večinoma brez kakih vladnih podpor. Vso to veliko armado je treba vzdrževati z vsem!

6. Poleg vseh teh potreb pa je treba misliti na ustanavljanje novih samostojnih misijonskih selskih, apostolskih prefektur in vikariatov.

Misijonski apostolat je torej apostolat civilizacije. Zato je misijonska nedelja, ki se obhaja po vseh cerkvah sveta istočasno, nekaj trumf civilizacije. Ta dan se bo v vsaki cerkvi in kapeli utrdila vera vernikov in bo vzvalovala po vsem svetu duhovnost božja in se bodo dvigale goreče molitve k Onemu Bogu, ki je narode ustvaril ozdravilive, da se lahko rešijo v ulovečeni besedi Kristusa. Vsak dar vernikov v tisočih cerkvah bo kakor kruh junaškim borcem in apostolom krščanske civilizacije. In čim večje bodo miloščine, tem lažje se bo širilo kraljestvo Kristusa Kralja, ki je kraljestvo bratstva in kraljestvo svobode. Na ta način bomo verniki dali pač največ poguma in pobude onim junakom, ki neustrašeno vhte sredi bojev in nevarnosti zastavo Kristusa Kralja, ki jo jim je poveril papež Pij XI.

Svetovna gospodarska kriza je vplivala tudi na naše misijonske zbirke nekoliko neugodno. Kljub temu pa se tam, kjer je bila DSV sistematično organizirana, kriza ni občutila. V celoti je DSV letos razdelila 200.000.000 dinarjev. Zato je treba DSV sistematično organizirati in po predpisih voditi. Misijonska nedelja pa bodi najlepša oficialna prilika za dvig DSV vsepovsod!

Generalni tajnik:

Luigi Drago, m. p.
apostolski protonotar.

Predsednik:

Carlo Salotti, m. p.
nadškof.

Opomba:

V posebnem dopisu tajništvo vrhovnega sveta DSV se prav posebno naglašja in prosi, naj bi se gg. duhovniki hoteli žrtvovati in potruditi, da bi se DSV sistematično vpeljala po desetnjah. Pri tej metodi opravljajo glavno delo itak le zaupniki.

Ljubljana, dne 12. sept. 1931.

Narodni odbor DSV, za Jugoslavijo.

† Saša Knez

19. oktobra.

Danes ob 8 zjutraj je v Sarajevu podlegel nevarni operaciji vnetja srednjega ušesa komaj 32 let stari Saša Knez, veletrgovec v Ljubljani, iz znane ugledne Knezove rodbine. Odpotoval je tja, da se udeležijo kongresa Rotary-kluba, za katerega je imel mnogo zanimanja, ne popolnoma zdrav — saj ga je še pred štirinajstimi dnevi mučila bolezen v ušesih. Da se je v Sarajevu moral podvreči operaciji, je znamenje, da se je njegovo stanje na poti poslabšalo in povsem nepričakovano, vsem njegovim številnim prijateljem in znancem v največje iznenadenje, je danes dospela v Ljubljano tragična vest o njegovi smrti. Najbržkeje pa je zadela vso Knezovo rodbino, kateri je bil pokojni Saša kot najstarejši sin ne le v poslovnih zadevah načelnik, marveč tudi v vsem drugem svetovalec in vodnik. Za mladim in dragim pokojnikom žalujejo njegova soproga Elza, 3-letni sin Miklavž in poldrugi mesec stara hčerka Babica, mati Lea, sestra Pavla dr. Kersnikova in Mira Beneševa ter brata ing. Tomo in Zdenko Knez.

Pokojni Saša Knez je bil po vsej Sloveniji, zlasti pa v Ljubljani dobro znan in priljubljen radi redke dobrote srca, poštenosti značaja, marljivosti in osebnih skromnosti. Poslovni svet je zelo cenil njegove trgovske sposobnosti, njegovega bistrega duha, njegovo pravicoljubnost, kakor njegovo vneto podjetnost.

Bil je v finančnih krogih znan kot upravni svetnik Ljubljanske kreditne banke, Jadransko-Podonavske banke in kot član odbora Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice. V trgovskem pogledu je s svojima bratoma vodil starodavno podjetje I. Knez, kateremu so se v novejšem času pridružile po njegovi iniciativnosti H. Beka, Desa in Jugotehna. Na svojem potovanju v Južno Ameriko je skušal razširiti direktne zveze naše eksportne trgovine z Argentino in Brazilijo, zlasti za izvoz suhih gob, fižola in orehov. V ta namen je bila ustanovljena l. 1924 firma »Glivac«, ki je za pozneje prešla v druge roke. — Kot reprezentant znamenite angleške zavarovalnice Royal Exchange Assurance v območju dravske banovine, je temu zavodu pomagal preko desetih let in s spretnim vodstvom priboril tej zavarovalnici med našim ljudstvom zaupanje in ugled. Konzularni zbor v Ljubljani je zgubil enega svojih najsimpatičnejših članov. Saša Knez je bil od ustanovitve danskega konzulata v Ljubljani do danes honorarni konzul danskega kralja. Tudi ljubljanski občinski svet je v blagopokojniku zgubil iniciativnega in vestnega občinskega svetvalca.

Mlademu možu zaupane odlične javne funkcije zadostno izpričujejo, kolik ugled je užival Saša Knez v našem javnem življenju. Z njim je legel v grob nadbuden javen delavec in skrben gospodar, čigar simpatični osebni značaj je bil nad vse značilen za njegovo udeleževanje.

Vest o njegovi rani in nepričakovani smrti se je z bliskovito naglico razširila v dopoldanskih urah po vsem mestu in premnogi njegovi znanci niso mogli verjeti, da je usoda zapečnila to mlado življenje. Pretresljiva novica je privedla marsikateremu, ki ga je poznal, solzo v oči in poleg najtežje prizadete rodbine žaluje za njim nekateri ljudje, ki so ga poznali. —

Truplo Saše Kneza bo prepeljano v Ljubljano, kjer bo položeno v rodbinsko grobnico. — N. v. m. p.

17 hiš pogorelo

Jasenovac, 17. okt.

V pretekli noči je zadela vas Krapje, ki leži ob bregu Save, velika požarna katastrofa. Iz dosedaj še neznanega vzroka je začelo goriti v hiši nekega poštarja. Radi silnega vetra se je ogenj razširil na vsa sosednja poslopja, ki so bila v nekaj minutah v plamenu. Priskli so sicer gasilci, toda niso mogli dosti pomagati, ker niso vedli, kje naj začno in jim je poleg tega odpovedala še motorna brizgalna. Ljudem je pogorelo prav vse. 17 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji in z vsemi pridelki, kar jih je bilo v njih, je pogorelo prav do tal. 17 družin je čez noč prišlo na beraško palico. Škodo cenijo na več milijonov Din.

Nov premožovnik pri Virovitici

Nedavno so v bližini vasi Vočina pri Virovitici odkrili velike zaloge dobrega premoga. Te dni si je rudnik ogledala komisija strokovnjakov, ki je ugotovila, da je premožov vsem dober, ter odobrila vsa pripravljala dela. Premož je našel nekdo inženjer, ki je že dalj časa iskal v tamkašnji okolici premož. Premož je pokrit s čisto tenko plastjo zemlje in je naravnost čudno, da ga dosedaj niso odkrili. Doslej so izkopali že pet rogov v skupni dolžini 1 kilometra. Dotični inženjer trdi, da je v okolici naletel tudi na velike zaloge železne rude, vendar zaenkrat še ne pove, dati, kje.

Blagoslovitev nove šole v Rušah

Ruše, 18. oktobra

Otožno je bilo davi nebo. Toda med sv. mašo je naenkrat posijalo sonce. Vseh obrazov so se zjasnili. Veliko so k temu pripomogle besede slavnostnega pridigarja in posvetitelja pomožnega škofa dr. Ivana Tomažiča, ki je po psalmistovih besedah: »Uči me reda in znanosti«, bodril učitelje in starše ter vse navzoče, da bo vzgoja naše mladine uspešnejša, tem boljše, če se združita pri njej šola in dom ter se tudi na Boga ne pozabi.

Po sv. maši smo odšli v spredu proti novi šoli. Ruše še menda niso videli nikdar tako lepe skupne manifestacije vseh slojev. Pred šolo, kjer so že bile zbrane velike množice ljudstva od vseh strani, je ruški g. župan in predsednik krajevnega šol. odbora g. Lesjak najprej pozdravil navzoče, posebej pa še banovinskega zastopnika, nadzornika g. Rape-lja, prebegaške škofa dr. Ivana Tomažiča, okr. načelnika g. Makarja, okr. nadzornika g. Koropca, upokojenega okr. nadzornika Senkoviča, g. inženjerja Slajmerna in Jelencu ter vse, ki imajo količjak zaslug za dograditev nove šole. Ob koncu svojega govora je še prečital vdanostno brzojavko kralju Aleksandru I. za g. župana in učence Darko Lesjak lepo pozdravil zastopnika banovine g. Rapeta ter mu izročil šopek rdečih nagelnov, a učenka Terezija Velker je poklonila presvetlemu škofu šopek belih nagelnov. Nato je izročil g. inženjer Slajmer g. županu ključke od nove šole, ki jih je takoj predal g. šol. upravitelju Bregantu. In g. Bregant je stopil na stopnišče pred šolo ter se v zanesenih besedah zahvalil za ključke in na-

Veliko močnega vina, pa malo kruha

Metlika.

Sedaj pa že približno vemo, kaj je vinsko leto prineslo.

Ponekod se suša pozna tudi v zidanicah. Zrastlo je manj in tudi ni doseglo toliko sladkorja. Tako so nekateri vinogradniki pridelali celo manj ko lani. Drugod je po količini isto ko lani, a po kakovosti presega lanko letino povprečno za 2 odstotka sladkorja, tako da bodo nova vina znatno močnejša od starih.

Večinoma pa je letošnje leto eno izmed tistih, ki si bo ohranilo trajen spomin za dolga desetletja, ker je letina pri mnogih dvakrat bogatejša od lanske, po moči pa bo vino tako, da ga naše gore že dolgo niso rodile tako dobroga. Kdo se ni preučenil s trgatvijo, ampak je dal solnce čisti, da je svoje delo na njegovem grozdju dovršilo, tisti se bo lahko ponašal s svojim vinom in kar napiše naj si na sod: »1931« in naj si ga ohrani nekaj kot starino, zakaj, tako vino mu ne bo kmalu zrastle in take lepe trgatve ne bo spet zlepa dočakal, kakor je bila letošnja.

Gora je dala letos kolikor je mogla, sonce je tudi naredilo, kar je bila njegova naloga, vse posode so napolnjene, a denarice čakajo prazne.

Veliko je bilo govora o tem, kako pomagati Beli Krajini. Ne vemo, če bo iz vsega tega kaj ali nič. Veliko si ne obetamo, ker je naš čas tak, da ne bo kje vzeti, kar naj bi se nam dalo. Pa če se

Izid strelskih tekem

Pri nagradnem tekmovanju Oblastne strelske družine ljubljanske, ki se je vršilo na vojaškem strelišču, v nedeljo, 18. oktobra 1931, bili so razglašeni ob osmih zvečer sledeči rezultati:

1. Zmagovalna tarča:

1. Hrovatin Franjo 211, 2. Heinrichar Franjo 203, 3. polkovnik Novakovič Ljubo 190, 4. Jelenc Ciril (iz Kranja) 185, 5. Kostanjevec Josip 168.

2. Tarča: Triglav:

1. polkovnik Novakovič Ljubo 135, 2. Heinrichar Franjo 132, 3. Jelenc Ciril (iz Kranja) 130, 4. Galč Stane 119, 5. Rozman Fr. (iz Kranja) 67.

3. Tarča: Ljubljana:

1. polkovnik Novakovič Ljubo 66, 2. Kostanjevec Joco 63, 3. Heinrichar Franjo 54, 4. Gorazd Dušan 54, 5. Heinrichar Mirko 53.

4. Tarča: Blegaš:

1. polkovnik Novakovič Ljubo 132, 2. Gorazd Dušan 128, 3. Heinrichar Franjo 124, 4. Heinrichar Minko 124, 5. Deržaj Rudolf 124, 6. Heinrichar Vinko 117, 7. Kostanjevec Josip 116, 8. Peruzzi Emil 115, 9. Hrovatin Fr. 115, 10. Cvetko Fr. 112.

5. Tarča: Grintovec:

1. Heinrichar Franjo 88, 2. Heinrichar Minko 88, 3. Deržaj Rudolf 84, 4. Pir Anton 84, 5. Kostanjevec Josip 81, 6. Cvetko Franjo 79, polkovnik Novakovič Ljubo 76, 8. Franchetti Engelbert ml. 72, 9. Solar Herman 70, 10. Jevak Matko 68.

6. Tarča: Snjak:

1. Heinrichar Franjo 98, 2. Heinrichar Minko 90, 3. Heinrichar Vinko 86, 4. Peruzzi Emil 85, 5. Rozman Franc (iz Kranja) 84.

Za strelska prava ljublj. oblasti sta bila proglašena: v stoječem in klečečem stavu: Hrovatin Franjo, v ležečem stavu: polkovnik Novakovič Ljubo, ki je prejel bansko nagrado (darilo g. bana dr. Marušiča).

Po izvršeni razglasitvi rezultatov in razdelitvi krasnih nagrad se je vršila v hotelu »Strukel« animirana zabava, na kateri je nastopilo več govornikov, med drugim predsednik družine g. brig. general Popovič.

Borba za nagrade je bila zelo ostra, zaradi obilne udeležbe in hude konkurence — ker so se srečali sami dobri strelci. — Ljubljanski strelski družini mnogo lepih uspehov še v bodoči sezoni.

Novice iz Čakovca

Čakovec, 18. oktobra.

Panika na trgu. Kakor vsako leto, je bil tudi letos terezijški sejem dobro obiskan. Vsi so hoteli priti na svoj račun. Nekateri da kaj kupijo, drugi da prodajo, a nekateri da kaj ukradejo. Tako je žeparica Kata, katere je naša policija dobro znana, neki kmetici hotela ukrasti denarnico s 1500 Din. Ali nakana se ji je ponesrečila. Izročena je bila v roke pravici.

Neprevидni kolesar. V bližini hotela »Metropol« je Ivan Varga zadel s kolesom v gospo Regino Grbeniček tako, da ji je zlomil levo nogo pod kolenom. Ponesrečenko so prepeljali v bolnišnico. Nesreča je nastala radi tega, ker je vozil na vogalu precej hitro.

Letošnje leto je bila dobra gradbena sezona. Čakovec je že zopet povečal za eno ulico. Zemljišče za zidanje je dala trška občina. Gradile so se same družinske hiše.

slovil par lepih besed na šolarje in njih starše. Nato so šolarji zapeli.

Po blagoslovitvi je pozdravila novo šolo z besedami našega rojaka-pesnika Majda Skrbinjek, a učenka Repolusk Anastazija je prečitala brzojavko kraljeviču Andreju. In zopet so šolarji zapeli.

Sedaj pa so se v veselem razpoloženju podali šolarji v staro šolo, kjer so bili pogoščeni ter je vsak prejel hranilno knjižico glasečo se na 10 Din v spomin na današnji dan. Lepa je ta poteza krajevnega šolskega odbora, ki hoče s tem vzbuditi v šolarjih smisel na varčevanje. Ni sicer to velika vsota, ki jo je posameznik na ta način prejel, a še na stara leta ga naj spominja današnjega dne. Vsak pa naj gleda, da bo k tem 10 Din nosil in vlagal vsako paro, ki jo dobi, a je nujno ne rabi.

Po tej zunanji slovesnosti se je še vršil slavnostni obed v novi šoli. Tudi tu so govorili razni govorniki in sicer: g. župan Lesjak, g. Pogačnik, g. nadzornik Rape, g. dr. Glaser, presvetli škof dr. Ivan Tomažič, g. ravnatelj Krejči, g. upravitelj Bregant, g. nadzornik Senkovič in še drugi ter proslavljali vse činitelje, ki so do te krasne in lepe današnje slovesnosti pripomogli.

Vse nas pa je prevela ena misel: Veliko so dobile danes Ruše, ko so dobile nov prosvetni bham, ki mu, lahko rečemo, v Jugoslaviji ni para, a naloga nas vseh je sedaj, da gledamo, da bo iz tega hrama izšel krepek in zdrav rod po duši in telesu. — Vso slavnost pa nam je še povzdignila naša delavska godba s svojim sviranjem.

Perite Vaše
svilene noga-
vice v blagi
peni

LUX

KER BODO NA
TA NAČIN OSTALE
VEDNO KOT NOVE

Ce bi bil milijonar?

XXII.

Ko bom postala milijonarka, bo moja prva pot k Vam, g. urednik, po seznam vseh tistih velikodušnih »milijonarjev«, o katerih čitam v »Slovenec«, da bi vse svoje milijone med drugo razdelili. Podarila bi vsakemu primerno vsoto.

Mislil pa, da bi čisto gotovo tudi nam vsem, ako bi postali tako bogati, Momon zakrknul usmiljeno srce, ker bogatin je navadno gluhi in slepi za prošnjo trpin.

XXIII.

Ce bi bil milijonar, ne vem, ali bi mislil tako trezno kakor mislim zdaj, ko sem revež. — Toda, če bi postal milijonar in postal pameten, bi prav gotovo daroval tri četrtine svojega premoženja »Družbi za širjenje vere«, da uporabi ta denar za misijone po vseh krajih sveta. Misijonski otroci bi potem izprosili naši deželi obilo božjega blagoslova, kar je mnogo več vredno, kakor če je človek ... milijonar.

XXIV.

Ce bi bil jaz milijonar in bi imel recimo 10 milijonov, bi jih razdelil tako-le:

1 milijon bi dal za dom (da bi si kupil hišico s poštenim stanovanjem, da bi vse oblekel, obul in za druge malenkosti, ki niso malenkosti). 1 milijon bi porabil za siromake našega mesta. 2 milijona bi si sam shranil za bodoče življenje. 2 milijona bi dal za fond, katerega letne obresti bi šle »Slovenec«, da bi se izpopolnil, da bi imel več naročnikov in da bi privedel več ljudi na pot k Luči ... 4 milijone bi pa dal za sezidavo Mladinskega doma (cenena hrana in stanovanje za do- raščajočo mladino, čitalnica za vse in knjižnica, ter za dijaški list za vso mladino, v katerega bi mladina lahko pisala in v katerem bi bili vedno apologetični članki, da mladina ne zaide s poti ...

XXV.

Ce bi imela milijone, bi zahtevala izgon iz države vseh tujih podjetnikov, tovarnarjev — ki so z žulji naših ubogih delavcev — težko zaslužene milijone nesli zase spravili v tujo državo — in s tem povzročili delavsko krizo.

Podjetja bi prevzela in z milijoni zaposlila vse potrebne delavce v naši državi.

Medved straši

Metlika, oktobra.

Dne 13. oktobra ob mraku sta peljala Repovževa Tone in Jože iz Božakova stelo iz geršičkih stelnikov. Nad Primostokom, nad mostom, že pod vrhom klanca v smeri proti Metliki, sta konja začela nenadno hrzati in postajati. Le nerada sta še šla par korakov, potem pa nikamor več. Fanta sta postala pozorna, kaj bi bilo in kar groza ju je spreletela, ko sta nekaj korakov pred seboj videla na cesti veliko zverino, ki je brezbržno podrsavala čez cesto. V tem je zverina postala in pogledala proti vozu, večkrat široko odprla gobec in pomlaskala z jezikom. Presodila sta fanta: to mora biti medved, toda kaj storiti? Eden je pograbil hitro vile, če si bo mogel z njimi kaj pomagati. Zverina je nekaj hipov postala, se okrenila in hitro izginila v gozd v smeri proti Krivoglavicam.

Krvav spopad

Ptuj, 19. oktobra.

Včeraj, dne 18. t. m. okoli desetih zvečer sta se vračala brata Krajnc, doma iz Nove vasi pri Ptuj, iz gostilne domu. Na križišču pri osnovni šoli pa ju je napadla večja gruča fantov iz okolice Ptuja ter prizadela Tomaža Krajncu več ran.

Dobil je v levo nogo nad koleno štiri ubodljaje, eno rano na levo stran glave in na palec desne roke dva zareza.

Krajnc je našel stražnik v Rajčevi ulici lažati v nezvesti, zbudil ga je in privedel na stražnico. Takoj so poklicali zdravnik dr. Vrečka, ki mu je za silo rane obvezal in odredil prevoz z rešilnim avtom v bolnišnico. Rane niso smrtno nevarne, pač pa, če bi ga stražnik pravočasno ne bil našel, bi bil fant izkervel. Vzrok temu je najbrž staro sovraštvo in vinjenost.

Zopet vlom v Trebelnem

Trebelno, 17. oktobra.

Danes v zgodnjem jutru ob 2 in pol je bil izvršen vlom v trgovino g. Franceta Klemenčiča. Zlikovci so imenovanemu povzročili veliko škodo. Denarja v gotovini so odnesli približno 3000 dinarjev, prav za toliko tudi blaga moškega čajga, kloba in srajce ter tobaka. Gotovo pa je, da so brezvestneži razmere dobro poznali, kar pričajo okoliščine, da so tako pozno odšli. Prilike za opazovanje so imeli dovolj.

Zvečer namreč so pri Klemenčičevih obtrgali korenje do pol ene. Gospodar sam je bil še ob 2 zunanji, na kar je šel sam in družina spat. Za tem pa se je moral vlom takoj izvršiti. Vidil pa

se, da so se zelo mučili, predno so toliko razmajah železno ograjo v oknu, da so mogli noter. Pustili so tudi krvavo sled prstov. Dobro so tudi vedeli, kjer ima skrit g. Klemenčič ključ od miznice, ker je niso odprli z vitrihom, ampak s ključem, ki je bil skrit ob miznici. Drobšč so pa raztresli po cesti ob pokopališču; morda zato, da bi zabrisali sled. Tudi so prinesli od posestnika Miklavčiča brezovo deblo, da so ga rabili za vzvod. Vse te okoliščine govore, da niso mogli biti od daleč.

Na Trebelnem nimamo miru pred raznimi tatovi. Komaj so orožniki spravili na varno eno tatinsko »bando«, že je na delu druga. Upamo, da bo tudi ta prišla v roke pravice.

Ljubljana

Ulica - ob senzacijo

Otrok se je izgubil.

Ljubljana, 19. oktobra.

Sama ni vedela kdaj, sama ni vedela kako: kar nenadoma se je znašla sredi ulice čisto sama. Kakor plahta ptička, ki so ji zlato prostost ukrali in jo v tesno gajbico zaprli, se je zbežano ozrla okoli sebe — in drobno srce ji je stisnila črna groza. Tuji, neznani obrazi so brezbrizno hiteli mimo... zdaj zdaj se je v monotono pesem ulice zasekal preglušajoč vztrik avtomobilske hupe, kakor da je nekdo iz predsmrtne bolečine blazno zakričal... zdaj zdaj je kdo koga glasno pozdravil... zdaj zdaj se je kdo rezko zasmejal — — —

»Mama!«
Nekje sredi neskončnega Oceana razbit čoln, nekje sredi neskončnega Oceana neznan otok, nekje na otoku majhna brodomolka, vsenokoli nje bučanje in besenjeje razburkanega morja — moj Bog, le do kam bo prodrli iz te strašne, te brezupne samote njen toželi klic? — — —

Brodomolka si je šla z drobnimi prsti pod oči in zadržala v krčevitem joku. Njen klic je pogoltnila zamolkla pesem ulice, njene solze pa so kakor signalne lučke zablistele iz noči in zbudile pozornost mimoidočih.

Dvoje, troje ženskih obrazov se je sklonilo k njej. Najbližji obraz se je ves v bežnem sočutju raznežil:

»Čigava pa si, punčka?«
Le čigava neki naj bi bila takale drobna, negodna punčka, vas vprašam, le čigava neki? Mama je — to je povsem jasno in naravno! Da jo le morejo tako čudno, tako neumno izpraševati... »Povej no, čigava si.«

»Mama! Mamica!« je klicalo srce, s solzami zalite oči pa so iskale med kopico radovednih obrazov — njen milo obraz... — — —

»Vsaj to nam povej, kako ti je ime.«
Mama ji pravi »dušica zlata,« očka ji pravi »mišica,« ko bo pa začela hoditi v šolo, bo zapisala na tablico »Mišica« — takšno je njeno pravo ime. Toda kaj vse to koga briga? Mamo išče, mamo ji vrnite — vse drugo je ne zanima!

»Odkod pa si? Daj no, govori! Ali si mutasta?«

Nekje v predmestju je rožnat vrt, v vrtu je bela hišica, v hišici je soba polna solnce in smeja — tam je doma, tam, pri očku in mami. Lahko bi že to vedeli sami, kaj bi jim pravila!

»Križ je s teboj, punčka, križ. Kako boš pa našla mamo, če nič ne boš govorila?«
Skozi grude radovednežev se je priril stražnik, ki si bo pač vse življenje zaman prizadeval, vsiliti svojemu dobrodušnemu obrazu strog uradni izraz. Nič bolj grotesknega in tragikomičnega na svetu menda ni, kakor takole brezupno, brezplodno prizadevanje...

»Kaj pa se je zgodilo?« je pobaral.
»Nič posebnega,« je zamahnil z roko neznanec z očmi, trudnimi do smrti in z obrazom kakor smrtna maska, »nič posebnega. Otrok se je izgubil...« (Je morda z naslado grebel v trpko dognanje nekje na dnu, ta mož, v trpko dognanje in v skrito bolečino: Toliko se jih dandanes izgubi — velikih in majhnih — en izgubljenec več ali manj — kaj bi tisto! Počasi se bomo vsi izgubili...) In je šel dalje — živa slika človeka, ki ga na svetu ničesar več ne more presenetiti, ničesar več še bolj ubiti, ker je že do kraja ubit... — — —

Stražnik je prijel punčko narahlo za brado in ji dvignil objokani obrazek.

»No, kaj pa je s teboj? Ali si mamo izgubila? Le nič ne jokaj, jo bomo že našli, že. Saj se ni v zemljo udrla!«

»Pa pojdi tačas z menoj,« jo je zavabila in jo pokroviteljsko prijel za roko tuja gospa.

O tisto pa že ne, da bi svojo mamo zamenjala za drugo, o tisto pa že ne! Z obupno odločnostjo se je otresla tuje roke in še huje zaplakala... — — —

Obroč radovednežev okoli nje se je zgostil.

Čenjenim damam vljudo sporočam, da sem poleg salona za gospode, otvoril tudi frizerski salon za dame, kjer bom izvrševal vsa v to stroko spadajoča dela. — Vljudo se priporočam v obilni poset

MIRKO ZALETEL,
frizerski salon za dame in gospode, križišče Rimske in Bleiweisove ceste.

Kulturni obzornik

Juš Kozak: Sentpeter, roman

Med sodobnimi slovenskimi pisatelji je Juš Kozak tisti, ki je naši kritiki še najmanj prišel v zobe. Ko je izšla njegova povest »Beli mecesen,« se nobeden ni potrudil izluščiti elementov in oblikovnih svojstvenosti tega dela, še manj pa, da bi preiskal korenine posebnega debila našega sodobnega slovetva, ki se košati na desno do Golarja, na levo do Bevka, in iz katerega raste Juš Kozak.

Ob »Sentpeteru« se bodo moral naš kritiki ustaviti. Delo, ki je izhajalo pred leti v »Ljubljanskem zvonu,« je zdaj izšlo v knjižni obliki. Zdjaj je torej močno pregledati, presoditi in oceniti ogromno snov, ki jo je nagradil pisatelj v »Sentpeteru« — saj je to delo najboljše delo iz povojne dobe slovenskega slovetva.

Tega smotra seveda te vrstice nimajo — saj »dnevnik ne more ukvarjati s takimi problemi. Opozorilo naj bodo tistim, ki si beležijo zanimive pojave iz našega književnega življenja.

Sentpetersko faro in kos zgodovine njenih prebivalcev je zjaj Juš Kozak v tem romanu. Vestno in natančno je preiskal pisatelj vse posebnosti, vse zanimivosti malega otoka, ki je med ljubljanskimi predmestji skoraj docela neodvisen in kakor odrezen od vsega ostalega sveta. Mesarska zadruha tvori nekako vrhovno oblast, ob kateri se razraščajo dejanja in nehanje sentpeterskih faranov. To obliko slovenskega slovetja, ki spominja v malem na obliko beneške ali dubrovniške republike na jugu, na severu pa hanzateških mest, je umel prikazati Kozak z vso zaverovanco in jo oči pozabi. Stiki z zunanjim svetom so le trgovski, vse drugo se drži čvrsto uredite medsebojnih odnosov, zaupanja in spoštovanja in močni organizaciji obrti v znamenju mesarske oekre, ki je simbol poštenja in časti.

Kakor je delo široko zasnovano, nam prikazuje vendarle samo usodo Zamejškega rodu. Zalostno in bridko usodo, moram reči, zakaj ne da bi nam pokazal gotovo zanimivi pojav napredka in rasti

Stražnik se je z mogočnimi ramami uprl ob živo steno človeških teles in jo narahlo odtrgal nazaj: »Tak — dajte se no raziti! Saj vidite, da ni nič.«

Ljudje pa smo že takšni: ne damo se kar tako na lepem prikrajšati za dogodek, ki obeta dozoreti v senzacijo. Kajti so danes tako hudo resni časi, da bo kakor vsega drugega — nazadnje tudi senzacij zmanjkalo. Vse kaže, da kriza tudi njim ni prizanesla. (Morda se bo našel kdo, ki bo sprožil toli važen predlog: začnimo uprizarjati umetne senzacije! Naše ulice zehajo od dolgočasja, molčijo, hrepenijo — in čakajo...)

»Tak — dajte se no raziti! Saj vidite, da ni nič.«

Senzacija pa je bila v porodnih krčih. Zdjaj zdaj bo zadihalo tisto veliko, razburljivo, grozotno,

Napadalci izsledeni

Ljubljana, 19. oktobra.

Včerašnji »Slovenski list« je poročal o žalostnem dogodku v Zgornji Šiški, kjer so trije delavci v spopadu zabodli hlapca Garbasa do smrti, hlapca Podobnika pa raniili v hrbet in v roko. Policija je še ponoči izsledila vse tri domnevne »štajerce«. So to delavci v tovarni porcelana Karlovšek v Zgornji Šiški, in sicer 25 letni Mirko Cajhen, 33 letni Viktor Novak in 39 letni Dragotin Bele, vsi iz občine Pregrada v Hrvaški Zagorju. Cajhen in Bele, ki sta bila najprej zaslišana, sta izpovedala o dogodku približno tako, kakor je poročal »Slovenski list«. Dejala sta, da je bil Novak teden dni na dopustu kakor Cajhen, ter sta s seboj privedla v Ljubljano tudi Beleta. Izpovedala sta, da so bili izzvani na Vodnikov cesti, ko so mirno jedli in pili. Skupina šestih hlapcev pa je bila bolj pijana kakor oni. Garbasa in Podobnika je z nožem obklat Novak.

Novak je pravkar rezal meso in kruh ter je imel nož kar v rokah.

Kaj bo danes

Drama: Zaprta. (Gostuje v Celju s »Kralj na Betajnovi«).

Opera: »Damski lovec,« »Car se fotografira.« Red B.

*

☉ Pevcem »Ljubljane«. Pevska vaja celotnega zbora drevi ob 8. v beli dvorani Uniona! — Polnoštevno in točno! — Pevovodja.

☉ Belekranjci! Odbor za pomoč po suši in toči prizadeva kmetijam v Beli Krajini sklicuje v sredo, dne 21. t. m. ob 20. v hotelu Bellevue svoj redni sestanek. Ker so na dnevnem redu važni sklepi glede bodočega dela, vas, rojaki prosim, da se zavedate svoje dolžnosti in se sestanka udeležite polnoštevno.

☉ Zadušna sv. maša za pok. Vladimirja Gortana in druge se je šrila v nedeljo 17. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Božjo daritev je opravil prelat g. univ. prof. dr. Slavič. Cerkev je bila nabito polna in vsa množica je prisostvovala zadušnici. Ubrano petje, zlasti: »V solzah nanje mislimo,« je zelo ganilo navzoče. A najbolj veličasten je bil pogled na morje udeležencev in udeleženk, ko so resnih obrazov zapuščali cerkev po božji službi. Osobito mlajši rod je bil zastopan.

☉ Za pokojnim Francetom Ogrinom se bo brala maša zadušnica v sredo, dne 21. t. m. v župni cerkvi sv. Petra ob 7. zjutraj.

☉ Kandidatna lista za Ljubljano. Sodišče je včeraj potrdilo kandidatno listo za Ljubljano, in sicer kandidirata g. min. dr. Kramar in njegov namestnik g. Ivan Tavcar, komisar OUZD. — Oba kandidirata na drž. listi g. predsednika vlade Petra Zivkoviča.

☉ G. Mr. Sušnik ni odstopil. Z ozirom na našo notico o Mr. Sušnik odstopil od predsedstva Mestne hranilnice v štev. 237. z dne 18. t. m. smo prejeli od g. Mr. Sušnika: »Dovoljujem si Vam vljudo javiti, da ta Vaša vest ni točna, ker nisem odstopil od predsedstva Mestne hranilnice ljubljanske, temveč sem po zdravniški odredbi zaprosil za daljši bolezenski dopust.«

☉ Fotoamatjerji! Ustanovni občni zbor Fotokluba Ljubljana, danes ob 20 v zadnji sobi Narodne kavarne. Ne pozabite!

☉ Botot, glavno zastopstvo Vlado Turk, Strelišče 24. Telefon 2304.

neke rodbine, se je pisatelj rajši lotil opisovanja njegovega razpadanja po vzoru tragedije Buddenbrookov, kakor jo je napisal Thomas Mann. S tem pa nikakor ni rečeno, da je Kozak posnemal nemškega mojstra, zakaj razen nakazane identičnosti linije, ne opazimo drugih podobnosti, marveč moramo poudariti, da so značaj in dogodki docela »sentpeterski,« to se pravi z drugo besedo, da so zrasli popolnoma na domačih tleh. Morda pa niti konceptu »Sentpetera« ni kumoval Thomas Mann, marveč je Bog vedil zakaj tako, da se pisatelj zdi večjega truda vredno opisovati razpadanje negu napredke in gradbo... razvaline govore knjižnemu oblikovalcu bolj živo nego procvit.

Da prikaže zgodbo Zamejških, je Kozak prikladal na oder dejanja ogromno število oseb. Poleg glavnega dejanja je nanizal še druge dogodke, ki služijo manj plastičnosti ožjega dejanja kot drugim smotom, ki jih je imel pisatelj pri delu, zlasti pa podpirajo njegove v folklornosti uhajajoče ambicije. Tako služijo premnogi dosti jadrno opisani ljudje le v izpopolnitve okvira pri vzporedni raznih obilježev in navad Sentpeterčanov pred očmi čitatelja — pust, svatba, pogreb itd.

Pestra množica nastopajočih oseb služi pisatelju tudi za izravnavanje kdaj pa kdaj preveč enosmernega tipa glavnih junakov in junakinj, to se pravi, da je hotel podati avtor čim popolnejšo sliko najrazličnejših značajev poleg na zunanji priliko lutkasto stereotipnega vodilnega elementa Sentpeterske fare. Tako je razumljivo, da je izdelal z veliko skrbnostjo like farnih beračev, škofičke in drugih, od oblačenega, cehovsko-aristokratskega elementa bolj oddaljenih ljudi. Posebno pozornost zasluži med berači Svedrač, ki v nekaterih potezah spominja na Reveža v »Belem mecesnu.«

Toda kar je bilo nemara Kozaku najbolj pri srcu, to je, da bi prikazal bridkosti in težave, upe in obup človeka, vkljenjenega na tesnem prostoru in odvignega od soljudi, pa vendar sočloveka potrebnega, zakaj samota mu je istovetna s smrtjo. Temu poslednjemu slovenskemu dogodku, v katerem se iztečejo vse tako živahno opisane človeške strasti, je posvetil Juš Kozak v svojem romanu premnogo z notranjo napetostjo napisanih strani: Umiranje in smrt je glavni motiv njegove knjige.

tako željno pričakovano, zdaj zdaj bo planilo med množico in ji nasitilo lačne oči...

Prve skrivnostne omneve so se že jele trgati od ust in rasti v globino in širino: Pikanten družabni škandal... Ljubavni roman mlade žene... Mati zver... Publike se je polasčal nemir.

Tedaj pa — — —

Ali ni pogledalo solnce izza črnih oblakov? Ali ni začarala vsa ulica v zlato luč? —

Dvoje jasnih oči je planilo skozi živo steno človeških teles, dvoje ljubečih rok se je razprostrlo in prišlo drobni obejti ljudske radovednosti nase —

»Ti hudobna, ti zlata punčka moja, da mi kaj takega narediš! Joj, kako sem se bala zate...«

»Mama... mamica...«
Klic sproščenja, kakor da se je skala zavalila od srca. V pobožnem objemu je vse hudo zamrlo. Mlada brodomolka je našla svoj pristan...

Publika je bila ogorčena. Publika je bila užaljena. Publika se je razočarana razšla. Senzacije ni bilo...

»Takle genjiv prizorček sredi ulice — moj Bog, kako nezanimivo!«

Zajel sem v kamero duše obraz, ki je te besede pljunil iz sebe: bil je blaziran in top kakor sodobnost sama. Še danes mi na dnu kakor kamen — siv in mrtev — leži.

M. K.

Celje

☉ Smrtna kosa. V javni bolnišnici je umrl v soboto, 17. t. m. 58-letni mizar Hrovat Anton od Sv. Primoža v okolici St. Jurja ob J. žel. — V nedeljo, 18. t. m. je umrla v bolnišnici Mirnik Terzija, 56-letna posestnikova žena iz Lopate. — Za gradom št. 8 je umrla v nedeljo, 18. t. m. 79-letna zasebnica Oberžanova Jera. — N v m. p.

☉ Aretirani žongler in berač. Celjska policija je aretirala v nedeljo, 18. t. m. nekega Blatnika Alojzija iz Brežic. Izdajal se je po svetu za akrobata in razkazoval po gostilnah svoje žonglerske trike, vmes je pa beračil. Bil je že pred nekaj dnevi aretiran v Celju in odpravljen v domačo občino, pa se je že čez nekaj dni vrnil v Celje, kjer je bil aretiran zaradi prepovedanega povratka in izročen v zapore sodišča.

☉ Polovični vožnja za člane SPD. Ravnateljstvo druž. železnice v Ljubljani je izdalo sledeči popravek k odloku, ki se nanaša na železniške ugodnosti: »Legitimacije onih članov, ki se poslužujejo ugodnosti polovičnih voženj v skupinah po 6 oseb, morajo biti vidirane od ravnateljstva drž. železnice. To se bo vršilo na isti način kot svojčas pri trikratni polovični vožnji.« Člani, ki žele izrabljati to ugodnost, naj prinesejo svoje legitimacije blagajniku Savinjske podružnice SPD v Celju g. Vrtovcu na Kralja Petra cesti. Slike in legitimacije morajo biti lastnoročno podpisane po članih.

☉ Cankarjev »Kralj na Betajnovi«. Opozorjamo ponovno na današnjo predstavo »Kralja na Betajnovi« v mestnem gledališču. Igra ansambl. ljublj. Narodnega gledališča v režiji g. Debeveca. Preskrbite si vstopnice v predprodaji v trgovini Gorjčar in Leskovšek na Kralja Petra cesti.

☉ Šoferski izpiti in pregled vozil. Okrajno načelstvo razglašja, da se bodo vršili šoferski izpiti ob enem s pregledom motornih vozil v četrtek, 22. t. m. ob pol devetih predpoldne pri mestnem magistratu. Natančneje glej uradni razglas.

☉ Prosvetni teden KPD. V skrbno sestavljenem referatu je v petek orisal zdravnik celjskega zdravstvenega doma dr. Josip Fišer velik socialen pomen higijske zaštite ter podal v širokih obrisih sliko o naši organizaciji higijskih domov. Predavanje bi pač zaslužilo od strani celjskega občinstva več zanimanja! Vozno je rešil svojo nalogo tudi šef tuk. ekspoziture OUZD Viktor Smigovec, ki je v izčrpen referatu objasnjal določbe zakonov o bolnišnem in neugodnem zavarovanju. Koliko jih je, ki so jim pojasnila o zavarovanju krvavo potrebna, pa niso prišli k predavanju! V nedeljo je za zaključek prosvetnega tedna govoril o občinski upravi župan okoliške občine Alojzij Mihelič. Veseli smo bili priprostitih fantov, ki so v lepem številu poselili predavanje v občinskih zadevah izkušenejše praktika. — Katoliško prosv. društvo je napravilo s prosvetnim tednom poizkus, ali je med obistinostvom dovolj veselja za sistematično izobraževanje ali ne. Rezultat moramo resnici na ljubo imenovati bolj klavrn. Morebiti se je zdel program komu preveč vsakdanji in predavatelji premalo strokovnjaški in učenj. Ne delajmo nikomur krivice! Odbor KPD se predobro zaveda, da zlasti mladi ljudje občutijo v najvažnejših zadevah naravnost neverjetno zmedenost stvari in pojmov, zato je sestavil tako tehten in važen spored, domači govarniki pa so se tudi izredno potrudili, da bi poslušalcem v kratkih besedah podali to, kar so od njih pričakovali. Odbor KPD se vsem predavateljem za naklonjenost in trud najiskrenejše zahvaljuje.

24. in 25. oktobra: »Junaki Kristusa Kralja.«

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, 20. oktobra: Gostovanje v Celju (KRALJ NA BETAJNOVI).

Sreda, 21. oktobra: PRITILICE IN PRVO NADSTROPJE. Red E.

Četrtek, 22. oktobra: VEST. Red C.

Petek, 23. oktobra: Zaprta.

OPERA

Začetek ob 20.

Torek, 20. oktobra: DAMSKI LOVEC, CAR SE FOTOGRAFIRA. Red B.

Sreda, 21. oktobra: Zaprta.

Četrtek, 22. oktobra: LATERNA. Red A.

Petek, 23. oktobra: LEVSTIKOVA PROSLAVA. Izven. Dramske cene.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 20. oktobra ob 20: »VOLPONE«. Ab. C.

Sreda, 21. oktobra ob 20: ZEMLJA SMEHLJAJA. Ab. A.

Četrtek, 22. oktobra ob 20: »MAYERLING«. Ab. B.

Poizvedovanje

Našla se je zlata verižica brez obeska. Poizve se I. Habič, Sv. Florijana ulica 24.

Epično zasnovano dejanje »Sentpetera« dviga plaho lirčna izpeljava skoraj v vsej knjigi v tisto sfero, ki označuje naše impresioniste od Golarja do Bevka. A temu poglavju je treba, kakor že uvodoma omenjeno, posebnega raziskovalca.

Se to; za natis v knjigi je Juš Kozak zelo temeljito predelal prvotno »Zvonovo« besedilo. Pri povrniti primerjavi sem opazil, da je marsikateri odstavek izpuštil, marsikateri skrajšal in napel, a skoraj vsak stavek nekoliko opilil.

s.š.

Slovniki in slovarski brus knjižne slovenščine. Sestavil J. Košial. Drugi natisk, 1931. Založila Družba sv. Mohorja v Celju. Cena za ude Din 6, za neude Din 8.

Za knjigo je najboljša ocena to, ako je knjiga hitro razprodana. Da so vsi, ki jim je do pravilne slovenske pisave, bili preveč Brusa veseli, je dokaz, ker je tako naglo pošel. Zato je prof. J. Košial priredil drugo izdajo, ki jo je tudi pomnožil (za osem strani). Brus je za vsakega, ki piše in res boče pisati pravilno, knjižica, ki mora biti nenehoma poleg Breznikovega Pravopisa na pisalni mizi. Brus ni Pravopis, da bi kar vsako slovensko besedo dobil v njem. Brus je brus, ki brusi rjo najbolj navadnih napak v pisavi in vezavi. Po časopisju in tisku se je naredilo mnogo napak, ki so prišle v nepotrebno, kvarno rabo. So tako pogoste, da celo dobro podkovana slovnicačar begajo. Dokler ne dobimo celotnega Pravopisa, nam je Brus nujno potreben. Največ bo vsakemu koristil, če ga kar spota vso vraga prebere. Saj si ne bo vsega zapomnil, toda hitro bo potem našel to, kar bo iskal. Na pr. »zazoric« pesem je bilo nekaj imenitno zapisati, tedaj, ko so si pisave izposajali slovenske besede od vseh vetrov samo zato, ker se niso potrudili do domaćih. Brus ti pove: oriti je serbohrvaška beseda. Po naše se pravi: oglašati se, glasiti se, razglati se, odmevati. Ali: »začetkom seje« pišejo vsceprek. Napočno je. Prav: ob začetku seje, v začetku. Ne: »koncem zime«, ampak: konec zime, ob koncu. Torej takih popravkov ti nudi Brus. Kdorkoli pišeč, ga kuži. Dobljš ga po vseh knjigarnah.

vsikdar nastopa smrt kot rešiteljica, tudi tedaj, kadar je na videz najbolj kruta in brezobzirna. K smrti se zatekajo vsi ljudje, naj pridejo pred njene dveri po tej ali po oni poti, presenečeni ali dolgo in vestno pripravljeni.

Ni, da bi ponavljal vsebino »Sentpetera«. Preveč je dolga zgodba in preveč zamotana, da bi jo smel na kratko povedati. Saj se — to moram ugotoviti — niti avtorju samemu ni posrečilo zgneti vsega gradiva v vezano in solidno spojeno stavbo, marveč se mu je razlezlo tako, da so ostale luknje in odprti, nedodelani nastavki, le z eno besedo nakazani in nerazpleteni dogodki, viseča mesta, poleg prebujnega in prekošatega opisa potankosti. Temu je krivo dejstvo, da je Juš Kozak izpisal odlomke in jih nanizal, skrbec za izbruseno detajla, ne da bi se oziral na izgled končne podobe.

S to označbo smo se približali Kozakovemu slogu. V dveh, treh besedah ga ne moreš označiti. Le nekaj misli naj tu zabeležim: Kljub realistični prizorov, ki nam jih avtor rad opisuje s podrobnostmi in do zadnjega giba, imam vtis, da sestavlja Juš Kozak svoj spis z impresionističnim očesom. Razloček med svetlobo in senco je v njegovi knjigi pogostoma zabrisan, niansiran že v tvari sami, ki neredko spolzi v mrzlični in prividni svet. Ponekod je pa zavestno niansiral in se obračal v simbolizem. Tako so simbolistični zaključki posameznih poglavij, razni pojavi v prirodi, pomen jagnjadi itd.

— Jezik mu je lep in čist, a čudno razdeljen v krepko odsekanost ter v teslenost. Kompozitorna napetost prikazanih prizorov le prerada vara čitatelja, da ne vidi te notranje neukladnosti, ki je morda ves čas Kozakovega načina pripovedovanja v nji.

Tej rahlo patetični dikciji se prilaga tudi Kozakov način gledanja. Dasi kipi fabula v obilici razburljivega dogajanja, napete istorije in strastnosti, so nosilci tega pripovednega jedra zelo tipizirani, njih kretnje v življenju so že vnaprej določene in niti v najbolj nepričakovanih trenutkih ne presegajo čitatelja s svojim notranjim zadržanjem. Kozak vidi svoje osebe žive pred seboj, a zmerom jih kakor naslikane prikaže: Tudi kadar odpenjajo suknjiče, so zaprte v tipe svojih značajev. Edino izjemo tvori župnik Rožman, ki je dušeslovno najbolj prikazan med vsemi osebam romana.

Novi Rasputin

Neki nemški inženjer, ki se je pred kratkim vrnil iz Rusije, poroča o novem ruskem »svetniku«, ki ga imenujejo novega Rasputina in ki predstavlja trd oreh za sovjetce:

Oni, ki ne poznajo sedanjih ruskih razmer, mislijo, da je z uvedbo sovj. brezverskega režima izginilo iz dežele vsako praznoverje, ki je tako cvetelo v dobi carjev. Morda velja ta domneva v splošnem za velika mesta, nikakor pa ne velja za deželo.

Od boljševškega prevrata sem so se že pogosto pojavili v deželi pridigarji, ki so potovali iz kraja v kraj in prerokovali konec boljševizma. Obenem so si nadevali nadnaravne moči, češ, da lahko zdravijo bolnike in slično. Kakor znano, se je sovjetski vladi skoraj vedno posrečilo, da je po daljšem ali krajšem lovu take pridigarje polovila in jih postrelila. Za nekimi takimi pridigarji, ki se je izdajal za bivšega škofa in propagiral upor proti sovjeto, so poslali celo divizijo (leta 1929 pri Stavropolu).

Od začetka letošnjega leta pa hodi po uralskih predelih neki pridigar, ki si je silno hitro pridobil fantastični ugled in ga splošno imenujejo novega Rasputina. Imenujejo ga tako radi tega, ker se je pojavil v uralskem gorovju prav tako skrivnostno kakor svoj čas Rasputin na carskem dvoru. Ta drugi Rasputin hodi od vasi do vasi in nihče ne ve, odkod je prišel. Če ga kdo vpraša, pravi, da je prišel s kitajsko-ruske meje, kjer je njegova domovina.

Od blizu in daleč se zbirajo ljudje, če se razširi glas, da prihaja novi »svetnik« in da bo govoril. Kadar govori, so vse oči vernih poslušalcev uprte na njegova usta, zlasti, če jim govori o boljših časih. Kakor Rasputin razpolaga tudi on, ki mu je po zunanosti povsem podob-

ben, s sugestivnimi silami, ki ga usposablja, da drži lahko v napetem stanju desetstisoče ljudi. Celo bolniki romajo v velikih množicah k njemu in res se mu je potom sugestije posrečilo ozdraviti nekatere lažje bolezni, s čemer je seveda v obeh muhikov silno pridobil.

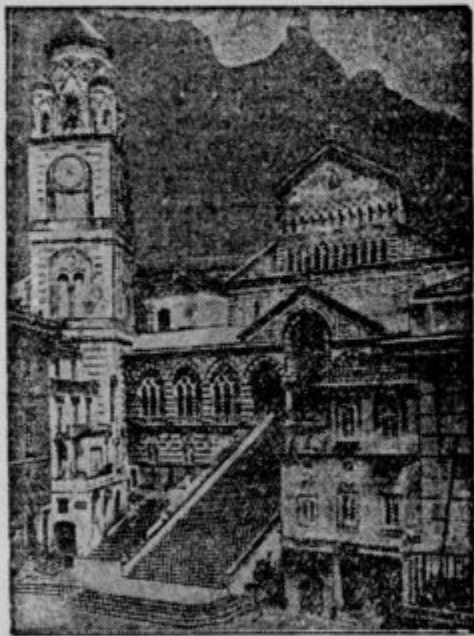
Vseposod pa so začuden, zakaj GPU tega moža ne prime. GPU ima za to seveda tehtne vzroke. Prvič je njegova slava že tako razširjena po velikem delu dežele, da bi se bilo bati hudih nemirov, če bi ga brez povoda prijeli; drugič pa mož ne nudi GPU nobene možnosti, da bi ga zalotila pri dejanju, ki bi bilo naperjeno proti boljševškemu režimu. Novi Rasputin naglašuje v vsakem svojem govoru, da je zvest boljševik. Obenem pa seveda pove, da mu je božanstvo podelilo nalogo, naj govori o srečnejši bodočnosti.

Kljub temu pa boljševiki s skrbjo motrijo njegovo uspešno delovanje, ker na noben način ni mogoče spraviti boljševških nauk v sklad z njegovim delovanjem, že radi tega ne, ker število njegovih pristašev iz dneva v dan narašča. Zato mora GPU računati s tem, da bo tega moža, ki je brez dvoma eden najzanimivejših pojavov boljševške dobe, napravila neškodljivega s pomočjo kakšnega umetno skonstruiranega protidržavnega zločina. Vlada mu je svoj čas že ponudila upravno mesto v državnem higijenskem inštitutu, kar pa je možkar ogorčeno odklonil in pristavil, da ne more postati izdajalec božanstva in da se kot zvest boljševik ne more odreči svoji nalogi.

Počasi se pomika drugi Rasputin proti zapadu, število njegovih privrženec stalno narašča in povsod se ustanavljajo klubi, ki razpravljajo o njegovih naukih. Vsekakor je mož za sovjetce težko vprašanje, katerega dalekosežnosti se morda danes še ne zavedajo.

Katedrala v Amalfi v plamenih

V neki palači poleg slavne zgodovinske katedrale v mestu Amalfi pri Napolju je pretekli teden v jutranjih urah nastal ogenj, ki se je bliskovito hitro širil in je grozil, da bo zavzel ogromen obseg. Napoljski gasilci so s številnimi brigadnimi odhleti na pomoč in po parurni divji vožnji prišli k požaru. Medtem pa so plameni dosegli že katedralo samo. Domači prebivalci so z vsemi sredstvi skušali

premagati ogenj, vendar se je šele požrtvovalnim naporom napoljskih gasilcev posrečilo rešiti svetovno znano katedralo, da je ni ogenj popolnoma uničil. Povzročena škoda je zelo velika.

Veliko tihotapstvo s kokainom

Po nenadni smrti češkoslovaškega državljanca Rudolfa Jezeka, ki je pred nekaj dnevi pod skrivnostnimi okolnostmi umrl v nekem hamburškem hotelu, je prišla praška policija na sled obširni tolpi, ki se je bavila s tihotapstvom kokaina. Kakor vse kaže, ima ta družba razpredene mreže po vsej Evropi in je zlasti delovala na Češkoslovaškem. Jezek se je pred kratkim poročil in je s svojo mlado ženo nastopil potovanje v Ameriko. Iz Hamburga pa je žena sporočila praški policiji, da je mož pod skrivnostnimi okoliščinami umrl v hotelu. Praška policija je stopila v stik s hamburško policijo, ki je ugotovila, da je Jezek umrl za zastrupljenjem s kokainom. Nato se je začela zanimati za slučaj mednarodna policija in kmalu ugotovila, da gre za eno največjih in najboljše organiziranih tihotapstev kokaina na svetu, ki dobavlja mamilne strupe neposredno iz Orienta in Južne Amerike in ima v vsaki evropski državi svoje skladišče. Do sedaj je bilo izvršenih s strani mednarodne policije veliko število aretacij, vendar drži policija vse izsledke preiskave v tajnosti.

Novi avstrijski finančni minister dr. Weidenhofer.

Zadnji štirje berlinski davkoplačevalci

Pariški »Cri de Paris« pripoveduje o berlinskem obisku Lavala in Brianda mično dogodbico, ki morda v celoti ni resnična, vendar kljub temu značilna. Laval je ob priliki svoje vožnje iz Berlina v Gladov naletel na monumentalno skulpturo, ki predstavlja štiri tekače, ki kažejo hrbet Berlinu. »Kaj predstavlja tole?« je vprašal svojega nemškega tovariša Brüninga. »To so zadnji štirje berlinski davkoplačevalci,« je Brüning lakonično odvrnil.

Velik dar angleškega kralja. Tajni svetnik prof. dr. Sauerbruch, znani berlinski kirurg, je pred letom dni rešil s svojo spretnostjo gotovo smrti angleškega kralja Jurija. V zahvalo za to je sedaj angleški kralj daroval milijon mark za zboljšanje berlinskih klinik.

Nov kemični element odkrit

Iz Ithake (država Newyork) prihaja senzacionalna vest, da je ameriški profesor dr. Jakob Papiss odkril nov kemični element. Dr. Papiss je vodja Baker-laboratorija in specialist za spektroskopijo. Novoodkriti element predstavlja najtežjo snov, kar jih je znanih. Po mnenju dr. Papissa spada novi element v skupino radioaktivnih elementov.

Generalna stavka kolporterjev

Časopisni kolporterji nemškega glavnega mesta Berlina so stopili v stavko. S tem so odgovorili na 5-odstotno znižanje njihovih rabatov. Berlinske ulice so s tem izgubile velik del svoje velikomestnosti: nič več ni slišati glasnih klicev, ki so prej odmevali od berlinskih palač. Pri stavki so prizadeti trije največji berlinski časopisni koncerni, in sicer Ullstein, Scherl in Mosse.

Volivni lepaki na Angleškem. Nalepljeni so povsod, kjer je le količjak prostora.

Mehanični človek, ki ubija

Newyork pripravlja zanimivo razstavo. Na njej bodo razstavljeni razni tipi mehaničnih ljudi, ki so jih zadnjih deset let izdelali v Ameriki. Najrazličnejše oblike inteligentnih avtomatov, ki, kakor je znano, opravljajo enostavne posle — na pr. strežijo električnim aparatom, menjavajo denar, stražijo ponoči vrata in podobno — bodo na tej razstavi zastopane brez dvoma z najbolj dovršenimi vzorci. Naj-

Najbogatejša cesta sveta

Najbogatejša cesta sveta je pač Parkavenue v Newyorku. V njenih razkošnih palačah biva okrog 4000 milijonarskih družin, ki porabijo na leto nad 280 milijonov dolarjev, tako da pride 17.600 dolarjev na vsakih 30 cm njene dolžine. Kdor nima vsaj 50.000 dolarjev letnih dohodkov, ne more stanovati v newyorški Parkavenue. Mobilije in umetnine v stanovanjih te ceste cenijo na 15 milijonov dolarjev, in prav toliko izdajo njih prebivalci vsako leto za oblačila. Seveda spada Parkavenue tudi k najbolj »mokrims« cestam Newyorka. Tam popijejo vsako leto za tri milijone dolarjev žganja in vina. Zakaj, kjer je denar, se »prohibicija« neha.

Tedenski letalski promet Anglija-Australija

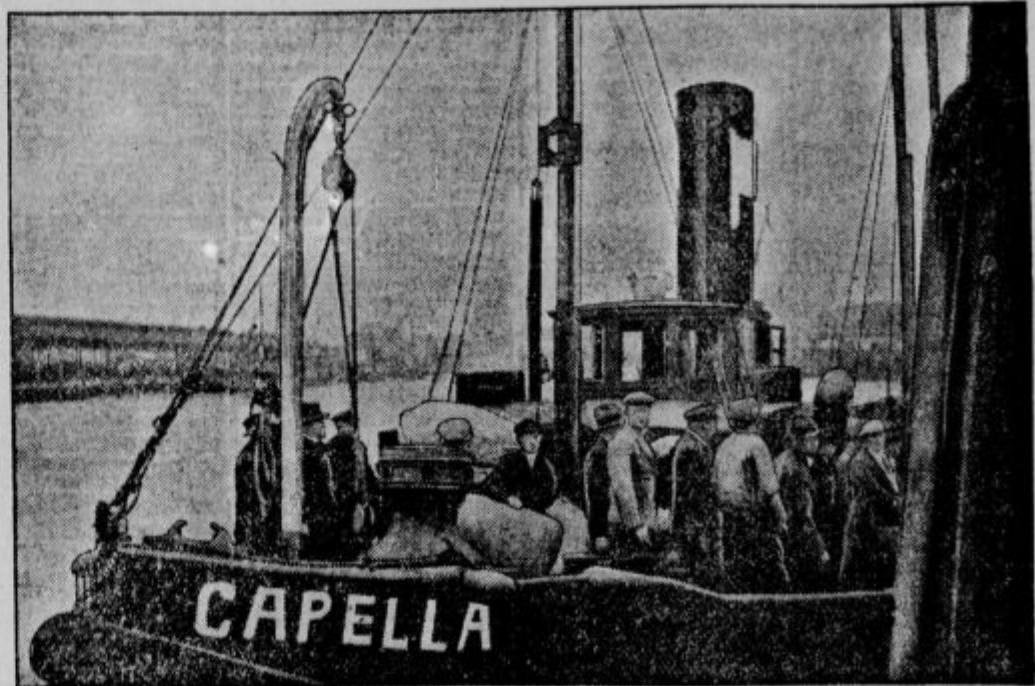
Kakor hitro se bo finančni položaj Anglije nekoliko izboljšal, bodo začeli po zahtevi predsednika največje angleške letalske družbe s tedenskim zračnim prometom na progi Anglija-Australija.

Američan Sather in zamorec Hough (deano), ki sta se 19. oktobra udeležila boksarskih tekem med Ameriko in Nemčijo v Berlinu.

Fotoamaterji!

Vse fotopotrebščine dobite v
Jugoslovanski knjigarni
v Ljubljani. Zahtevajte cenik!

Stavka nemških mornarjev v ruskih vodah. Da bi preprečili ponovne upore nemških mornarjev v ruskih pristaniščih, so se paroplovne družbe odločile poslati parnike, čijih posadke tvorijo sami častniki, v ruska pristanišča, da pripeljejo nazaj v Nemčijo ladje, ki so jih zapustili stavkujoči mornarji. Stavka je zadela 40 nemških ladij. Ruske oblasti niso hotele nastopiti proti nemškim mornarjem.

»SLAVIJA«, jugoslovanska zavarovalna banka

v Ljubljani, Gosposka ulica 12

Telefon št. 2176, 2276

Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

Stanje Narodne banke

Zmanjšanje oblika, povečanje eskonta

Pravkar je objavljen izkaz Narodne banke za 15. oktober, ki izkazuje v primeri z 8. okt. te-le spremembe:

Zlata podloga banke je ostala neizpremenjena, dočim je devizni sklad padel za 40.9 milj. Din. Skupno znaša sedaj vsa podloga banke 2.057.5 (8. okt. 2.098.1). Devize, ki ne pridejo v poštev za podlogo, so se zmanjšale za 3.3 na 92.4 milijona Din.

Posejila banke so zelo narasla ter so skoro dosegla vsoto 2 milijard Din. Predvsem je narasel menični portfelj, in sicer za 56.7 na 1.690.4 milj. Din. Istočasno pa je lombard padel za 12.8 na 287.1 milj. Din. Na novo je država vzela 10 milijonov Din pri banki in znašajo sedaj začasni predjudni glavne državne blagajne 500 milj. Din, tako da lahko drža-

va izkoristi še 100 milj. Din. Efekti rezervnega fonda so se povečali za 1 milj. na 93.7 milj. Din.

Obtok bankovcev je padel za 89.3 na 5.217.5 milj. Din. Minimalno so narasle obveznosti po vidu. Državne terjatve so narasle za 12.6 na 25 milj. Din, račun drž. gosp. podjetij pa so padli za 13.4 na 68.5 milj. Din. Vloge na žiro račune so se povečale za 1 milj. na 214.5 milj. Din. Nadalje so se med računski povečale obveznosti z rokom za 100.1 milj. Din in znašajo sedaj 930.3 milj. Din.

Obveznosti po vidu in obtok so se znižali za 89.2 milj. Din na 5.525.5 milj. Din. Zaradi obtoka deviz se je kritje malenkostno zmanjšalo od 87.36 na 87.33. Istočasno je zlato kritje, ker je zlato ostalo nespremenjeno, obveznosti pa so se zmanjšale, naraslo od 29.5 na 29.98%.

Splošna maloželezniška družba

Iz računskega zaključka za l. 1931 je razvidno, da se je število potnikov v zadnjih letih zelo povečalo. L. 1928 je bilo potnikov 2.719.000, l. 1929 že 2.890.000 in lani 3.174.000. Interesantno je, da je največji promet na tramvaju meseca septembra, najmanjši pa meseca februarja. Število voženj na osebo prebivalstva Ljubljane, ki ima ca. 60.000 prebivalcev, je znašalo lani 53, l. 1929 48. Iz računa dobička in izgube je razvidno, da je znašal dobiček od tramvaja v l. 1930 327.000 Din, pri čemer je treba vpoštevati, da je znašal prenos izgube iz l. 1929 214.000 Din.

Družba zaposluje 83 nameščencev (po stanju s konca l. 1930) pri električni cestni železnici.

V avtobusnem prometu je bilo pri šestih avtobusih nameščenih 17 nameščencev. Število prevoženih potnikov je od l. 1929 na 1930 naraslo od 528.000 na 656.000. Vendar poslovni rezultati niso tako ugodni, ker so se z dohodki obratovanja pač krili vsi stroški obratovanja in vzdrževanja avtobusov, ne pa tudi amortizacija. Zguba pri avtobusnem prometu za l. 1930 znaša 305.000 Din (prenos iz l. 1929 pa je dal 144.000 Din). Če vpoštevamo, da je bil dobiček pri tramvaju večji kar zguba pri avtobusu, izkazuje družba v preteklem poslovnem letu 30.574 Din čistega dobička.

Bilanca za l. 1930 izkazuje pri glavnici 0.3 milj. Din povečanje fondov in rezerv od 0.8 na 2.3 milijona Din. Istočasno se je povečal dolg pri ljudski posojilnici od 0.94 na 1.14 milj. Din, kakor tudi ostali upniki od 0.9 na 1.7 milj. Din. Med investicijami se je račun avtobusov znižal od 1.31 na 0.98 milj. Din. Zaradi povečanja novih investicij od 3.3 na 10.5 milj. Din, so se vloge pri denarnih zavodih zmanjšale od 13.84 na 5.7 milj. Din. Nadalje so se izredno povečali dolžniki, ki so narasli od 0.1 konca l. 1929 na 4 milijone l. 1930.

Račun izgube in dobička kaže, da so znašali dohodki in stroški (v tisoč Din):

	Dohodki	Izdatki
	tramvaj avtobusi	tramvaj avtobusi
1928	3.618 325	3.676 286
1929	3.674 1.539	3.706 1.729
1930	4.077 1.901	3.750 2.207

Ameriški kapital v inozemstvu

Ameriški kapitali v inozemstvu. V sedanjih krizi so prav zanimivi podatki, ki jih objavlja londonski »Economist« o naložbah ameriškega kapitala v inozemstvu. Skupno znašajo naložbe ameriškega kapitala 15.675 milijonov dolarjev. Največje so naložbe v Evropi, kjer znašajo (po stanju s konca l. 1930) 4.929 milijonov, v Kanadi 3.942 milj., v južni Ameriki 3.042 milj., v zapadni Indiji 1.233 milj., v Aziji 1.023, v Mehiki in srednji Ameriki 969 milj., v Oceaniji 419 milj. in v Afriki 118 milj. dolarjev.

Zanimiva je razdelitev naložb v Evropi. Največje so naložbe v Nemčiji z zneskom 1.421 milj. dolarjev, sledi Anglija s 641, Francija 471, Italija 401, Švedska 273, Belgija 254, Norveška 214 milj. dolarjev itd. Naložbe v Jugoslaviji znašajo skoro 38 milijonov dolarjev (točno 57.965.000 dolarjev). Od tega so direktne naložbe 8.153.000 dolarjev. Direktne investicije obsegajo placemente v družbah, ki jih kontrolirajo Amerikanci, delnice in obligacije tujih družb, nakupne družbe, petrolejski tereni, petrolejske rafinerije, rudniška pocestva, podjetja javnega značaja itd. Druga vrsta naložb pa so takozvane portfeljne investicije, ki obsegajo tuje obligacije, delnice tujih družb in obligacije ameriških podjetij tujih družb. Te investicije znašajo 49.833.000 dolarjev. Pripominjamo, da veljajo te številke za dolgoročne investicije, ne pa tudi za kratkoročne kredite.

Vpisi v trgovinski register: Persil, dr. z o. z. v Celju (240.000 Din, poslov. Ržimek Anton, Voith Herman, prok. Čepek Emil); M. Miljković in drug. d. z o. z. Ljubljana (85.000 Din, od tega aporiti 60.000, Miljković Milan, Perko Antonija); Slaščičarna Košak, d. z o. z. Ljubljana (20.000 Din); Tiskarna Slatner, d. z o. z., Kamnik (30.000 Din, Knez Anton in Vodnik Ludovik); Joško Uršič, trg. z meš. bl. in dež. prid., Mezgoveci, kraj Ptuj.

Vpisi v zadrinski register: Vnovčevalnica kmetijskih pridelkov za Ptujsko polje v Račah, r. z. z o. z.; Pašnišnica in gozdna zadruga v Trličnem, r. z. z o. z.

Ljudevit Marx, tovarna lakov d. d. v Ljubljani, sklicuje izredni občni zbor za 3. november ob 16 v svoje poslovne prostore na Kolničnem pri Domžalah. Na dnevnem redu je dopolnilna volitev uprave in nadzorstva ter sklepanje o odloku banske uprave.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje za dan 28. oktobra ob 11 dopolne nabavo

15.000 kg pšenične moke in 1.000 kg koruznega zdroba

Pogoji se dobe pri podpisani. Iz pisarne Direkcije državnega rudnika Velenje.

Borza

Dne 19. oktobra 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so stali tečaji skoro vsi neizpremenjeni, le Pariz in Bruselj sta bila nekoliko slabjša. Kaže, da se je devizni trg skoraj popolnoma pomiril. Promet je bil srednji. Vse zaključene devize je dala Narodna banka. V privatnem prometu je bila zaključena deviza Berlin po tečaju 13.50.

Ljubljana. Amsterdam 2273.78—2280.62, Bruselj 786.49—788.85, Curih 1038.45—1101.75, London 213.51—221.01, Newyork 5591.01—5608.01, Pariz 220.65—221.31, Praga 165.86—166.36, Trst 287.42 do 293.42.

Zagreb. Amsterdam 2273.78—2280.62, Bruselj 786.49—788.85, London 213.51—214.33, Milan 287.42 do 288.32, Newyork kabel 5602.01—5619.01, Newyork ček 5591.01—5608.01, Pariz 220.65—221.31, Praga 165.86—166.36, Zurich 1098.45—1101.75.

Skupni promet brez kompenzacij 5.1 milj. Din. Belgrad. Amsterdam 2273.78—2280.62, Berlin 1321.50—1348.50, Bruselj 786.49—788.85, Curih 1098.45—1101.75, Dunaj 756.64—780.64, London 213.51—221.01, Newyork 5591.01—5608.01, Pariz 220.65—221.37, Praga 165.86—166.36, Trst 287.42 do 293.42.

Curih. Belgrad 9.05, Pariz 20.0875, London 19.75, Newyork 509.87, Bruselj 71.00, Milan 26.40, Madrid 46.—, Amsterdam 206.90, Berlin 118.50, Stockholm 118.80, Oslo 112.20, Kopenhagen 112.20, Sofija 3.70, Praga 15.09, Varšava 57.20, Budimpešta 90.025, Atene 6.65, Carigrad 2.455, Bukarešta 3.05, Helsingfors 11.30.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.75, (valuta) 12.70.

Vrednostni papirji

Tečaji so danes ostali v glavnem neizpremenjeni. Tendence je bila slaba. Prometa je bilo v domačih papirjih malo, nekaj več v dolarskih papirjih. Le v vojni škodi v Belgradu je bil znatnejši promet. V Belgradu je znašal promet: škoda 1.100 kom., 7 % inv. pos. 2.000, 7 % Bler. 2.000 dol. in 7 % pos. DHB 3.000 dol. Zagrebški promet je bil sledeč: 7 % inv. pos. 25.000, agrari 25.000 8 % Bler 1.000 dol., 7 % Bler. 1.000 dol.

Bančni papirji so ostali v Zagrebu neizpremenjeni in so bile zaključene delnice po petkovih tečajih. Med industrijskimi papirji so bili zaključki v delnicah Drave in Vevče po neizpremenjenih tečajih. Drugi papirji so v ostalem brez znatnejših izprememb.

Ljubljana. 8 % Bler. pos. 61 bl., 7 % Bler. pos. 57 bl., Celjska pos. 150 d., Lj. kred. 7.115, Kred. zavod 195 d., Vevče 7.115, Stavbna 40 d., Ruše 125 d.

Zagreb. (Drž. pap.) 7 % inv. pos. 64—65 (65), agrari 30—34 (35), vojna škoda ar. 274—285, kasa 274—280, 10. 272 d., 12. 290 bl., 8 % Bler. pos. ar. 60—61.50, kasa 60—62 (60), 7 % Bler. pos. ar. 54—56, kasa 54—57 (55), 6 % begl. obv. 44—45. Bančne delnice: Hrvatska 50 d., Kreditna 121—126, Union 100 bl., Jugo 67—68 (67), Ljub. kred. 115—118 (115), Medjunarodna 68 d., Obrtna 33 d., Prašedion 957.50—965 (957.50), Srbska 186 do 187, Zemaljska 110. Industrijske delnice: Slavets 20 bl., Slavonija 200 bl., Danica 75 bl., Pivara Sar. 170 bl., Drava 185—190 (185), Sečera Osijek 170 bl., Vevče 115—120 (115), Ragusea 240 d., Oceanija 190 d., Jad. plov. 400 d., Trboveljska 210—215.

Belgrad. Narodna banka 5.000, 7 % inv. pos. z. 69, agrari 38 bl., vojna škoda 276—277 (277, 276.50), begl. obv. 42.50—43.50, 7 % Bler. pos. 55.50, 55, 7 % pos. Drž. hip. banke z. 62.75.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica srem. 78 kg 2 % 225 z. Fižol srem., beli 2 % 195—200. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet: skupno 34 vag.

Budimpešta. Tendence slabša. Promet sreden. Pšenica: dec. 10.16—10.33, zaklj. 10.14—10.16, marec 11.26—11.50, zaklj. 11.24—11.26. Rž: marec 11.40—11.52, zaklj. 11.36—11.38. Koruza: marec 13.20—13.35, zaklj. 13.20—13.22.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo dunajske tvrdke Edvard Saborsky & Co.) Prignanih je bilo 2639 goved, iz Jugoslavije 163. Cene: voli najboljši 1.60—1.70, I. 1.35—1.50, II. 1.15—1.25, III. 0.90—1.05, krave I. 0.95—1.05, II. 0.75—0.85, bikki 0.70—1.08, glavna živina 0.50—0.70. Tendence: medla. Cene so v splošnem padle za 5 grošev.

Hmelj

Nürnberg. 19. okt. tg. Tudi danes je bil trg zelo miren. Prijetih je bilo samo 30 bal hmelja, prodanih pa 10 bal srednjeverstnega hallertauskega hmelja po 35 do 40 mark. Za inozemski hmelj ni bilo kupcije.

Deželni pridelki

Na spodnjem ptujskem polju so bile pretekli teden sledeče cene: Beli krompir: pri zmernem povpraševanju nakupna cena 75 Din; zgodnji krompir: neizpremenjeno; čebula: kupile so se le manjše množine za promptno odpremo ter se je plačalo 325, v par slučajih celo 350 Din; fižol: koks se plača po 200—225 Din, beli neizpremenjeno; zelje: živahno povpraševanje, v sredi tedna se jo

NEDELJSKI SPORT

Podvezino prvenstvo je končano. Prvenstvo si je priborilo moštvo od katerega to nihče ni pričakoval. Po neuspehu v Mariboru so vsi računali s tretjim mestom, pa se je moralo s tretjim mestom zadovoljiti moštvo, ki je računalo na zmago! Maribor je padel na tretje mesto radi neuspeha proti Zvezničarjem. Prav za prav je najbolje odrezalo moštvo Primorja, čeprav v nobeni tekmi ni pokazalo tako igro kot smo pričakovali. Tudi v zadnji tekmi proti Svobodi ni dosti manjkalo, pa bi moralo deliti točke, kar bi seveda pomagalo Mariboru, ki bi v tem slučaju ostal na drugem mestu. V prvem delu je bilo ligno tekmovalje z malimi izjemami precej zanimivo. Spomladi bo pa borba gotovo vse drugačna. Pozimi bodo igralci, ki so izmučeni še iz težkih tekem za drž. prvenstvo splošni in videli bomo zopet lepo in energično nogometno igro. Ali bodo mogli klubi iz Maribora potem še vzdržati proti ljubljanskim klubom je vprašanje. Na vsak način bodo tekme spomladi zanimivejše. V jesenski sezoni moramo omeniti moštvo Svobode, ki je veljalo od početka kot neršen nasprotnik. Pa so morali vsi resno zaigrati ako so hoteli rešiti točke. Takega napredka že več let ne moremo zabeležiti za nobeno moštvo v Sloveniji.

Veliko zanimanje je vladalo prošlo nedeljo tudi za tekmovalje v državnem prvenstvu. Zlasti se za tekmo Gradjanski BSK, ki se je vršila v Belgradu. Prijatelj BSK so organizirali poseben vlak in prišli tudi v velikem številu, da pomagajo svojim ljubljencem v težki borbi. Bila je pa tudi v resnici težka borba, oba kluba sta se borila za prvo mesto. Ker je pa zmagal BSK, mu je prvo mesto skoro gotovo. Pri tej tekmi, ki je končala

Krško

Skakalnica. Krška mladina je zelo razgibana. Čeprav imamo tu tujsko prometno društvo, to prav malo skrbi za naprave, ki bi tujski promet pospeševale. Zato je bolj agilno dijaštvo. Poleti je samo pri kopalskih gradilo škarp, ki je bila potrebna, sedaj na jesen pa je napravilo v Zviki skakalnico za smučarje. Teren je srečno izbran in tudi strmina je zadovoljiva. Kakor daleč bodo skakali, bomo pa pozimi poročali.

Zunanost samostanske cerkve se prenavlja, odnošenje je že prenovljena. Ker je bila župna cerkev že pred par leti prenovljena, dajejo božji hrami v Krškem na tuja prav lep vtis. Zal, da je precej zapuščen zunanost najlepše, v klasičnem baročnem slogu zidane cerkve sv. Duha (Spitalske). Lepo bi bilo, ko bi se našel dobrotnik, ki bi oskrbel vsaj prebleženje zunanosti sten.

Izredno toplo vreme. V sredo, ko je bilo zadajkrat lepo, je bilo pri nas izredno toplo vreme, kakršnega ne pomnijo ob tem času niti stari ljudje. Toplina na soncu je bila 26 stopinj, v senci 17.5. Sava pa je imela dobrih 14 stopinj. In to opoldne.

Trbovlje

Proslava Kristusa Kralja bo v nedeljo jutraj za moše in fante v cerkvi, popoldne pa v Društvenem domu.

Krvavo prijateljstvo. V petek ponoči sta šla po cesti složna dva prijatelja, ki pa sta sedaj navdušena vsak za svoj politični vzor. Naenkrat pa je eden čutil na svojem obrazu krepko pest svojega spremljevalca, ki mu je z močnim udarcem zdrobil nosno kost in tudi kožo po obrazu močno ranil, da so ga morali peljati takoj k zdravniku. Zadeva pa bo imela gotovo še druge posledice.

Pasji kontanace je ponovno poostren, sedaj predvsem za loveke pse, za druge je bil že prej. Nesreča. V nedeljo popoldne so imela štiri tuk. gostilska društva skupno vajo. Na dano znamenje s sireno in zvonom so hoteli gasilci z orodjem in sami skupaj proti Pokrkovi žagi, kjer bi naj gorelo. Pri skoku čez plot je spodrsnilo članu kleskega gasilnega društva Jordanu in padel je tako nesrečno, da si je nadel v zvinil nogo in so ga morali oddati v bolnišnico, kjer so ga obvezali, nato pa oddali v domačo oskrbo.

Pretep. V soboto zvečer je zašel samski rudar Kolenc Martin, ki se je ravno vrnil od vojakov, med pripravajo se fante, pa je naenkrat dobil z nožem globoko med rebra, da so bila ranjena tudi pljuča. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer je dobil visoko vročino in je v nevarnosti za življenje. Obračunavanja z nožem že dolgo ni bilo pri nas in upamo, da se ne bo zopet uveljavilo.

Poročila se je na Dunaju gđ. Novak Magdalena iz Trbovelj z g. Jos. Gruber, posestnikom iz Kaumberga. Bilo srečno!

Ptuj

Predavanje. V petek dne 23. t. m. priredi prosvetno društvo v Ptuj v prostorih društvene knjižnice. Minoritski trg 7. prosvetni večer, na katerem bo predaval g. prof. Bajuk o svojih vtisih v Franciji. Ker bo predavanje zelo zanimivo, vabimo žlane in prijatelje, da se ga udeležijo.

Pevci in pevke društva Sv. Cecilije, v torek zvečer ob pol 7 pevska vaja. Prosim pridobite še novih. Pevovalja.

Smrt. 17. t. m. smo pokopali Marijo Treflak iz Mestnega vrha. Pokojnica je bila zelo dobra in vestna v izpolnjevanju svojih krščanskih dolžnosti ter daleč naokoli znana in priljubljena. Stara je bila 69 let.

plačalo po 45, zadnje dni 50; jabolka: namizno blago po večini razprodano, za prešo dovolj blaga ali žal brez kupcev.

Jajca

Povpraševanje zlasti iz Italije je jako živahno in so vsled tega cene poskočile. Tukaj se je nakupna cena dvignila na Din 0.95. Ker je pa kupna moč konzumentov jako slaba, bi bilo napadno se udajati pretiranemu upanju.

Velden ob Vrbskem jezeru

Ugodno ležeče stavbne parcele (tudi ob obrežju jezera) parcelirano, ugodno za zgradbo od 600 m² po 3 šil in višje. Izredno cenena priložnost za nakup. Sigurna, stalno v ceni naraščajoča naložba kapitala. Ni treba takoj zidati. Prospekte pošilja anonimni biro Witzl, Klagfurt. Domašee 7.

zopet s pičlo zmago 2:1, je prišlo zopet do burnih scen. Zagrebško občinstvo je hujskalo domače igralce, tako da ni bilo govora o nogometni igri, pač pa so se bolj boksali. Fabris, ki je moral tekmo soditi, ker ni prišel določeni sodnik, ni imel ravno lahko stališče. Rešil je pa težko nalogo zadovoljivo. Slabo se je godili tudi Concordiji v Splitu. S 3:0 so se morali zadovoljiti. Bila je pa tekma igrana v bolj prijateljskem tonu, kakor vse dosedanje. Mačva je bila poražena na lastnih tleh od Šaska s 4:2. Zmaga Šaska pač nihče ni pričakoval, kajti Mačvo na lastnih tleh premagati je približno isto kakor premagati Gradjanskega. Po tem kolu vodi sigurno BSK, sledi pa Gradjanski.

Od ostalih sportnih dogodkov bi omenili lahko atletske prireditve v Ljubljani. Vršil se je peterboj in pa gozdni tek. V klasični lahko-atletski panogi peterboju, si je priboril prvenstvo Zupancič, ki je dosegel dosedaj največje število točk. Borba v peterboju bi pa zaslužila še večjo pozornost občinstva, kajti lahka atletika je sportna panoga s katero smo se v inozemstvu uveljavili. Gozdni tekovi se v Nemčiji udeležijo vedno po par sto atletov, kajti to je najboljša predpriprava za smučarje.

V Belgradu je pa Jugoslavija priredila zopet važno mednar. tekmo. Povabila je slavni Ujpest, ki je v lepi igri pokazal svoje veliko znanje, katero je tudi uveljavil številčno. S 3:1 se je morala Jugoslavija zadovoljiti. V Ljubljani so se vršile tudi tekme prvorazrednih klubov, ki so končale s pričakovanimi zmagami favoritov. Rezerva Ilijirje je premagala Grafiko s 6:0, Slovan pa Jadrana s 1:0. V drugem razredu je Korotan premagal Svobodo Vič s 6:1, Sparta je Diska v Domžalah s 3:2.

Dobra knjiga je najboljši prijatelj. Znano je že, da vzdržuje prosvetno društvo v Ptuj, Minoritski trg 7 veliko javno ljudsko knjižnico, iz katere izposoja vsaki pošteni osebi pod najugodnejšimi pogoji izbrane in najnovejše knjige slovenske in nemške literature. Knjižnica je namenjena tudi širši ptujski okolici, zato je vsako nedeljo predpoldan in vsako soboto popoldan. Bolj kot kedaj je danes potrebna lepa in dobra knjiga. Zato porabite to priliko in pridno posejajte knjižnico prosvetnega društva, ker ste lahko prepričani, da ne bodele nič slabega čitati. Pridite in se boste prepričali!

Rogaška slatina

»Vsak dan se nam zdi lepša«, pravijo mimogredoči o Marijini spominski soli, ki je bila 11. oktobra odkrita in blagoslovljena nad zdraviliščem v Stritarjevem domu. Postavljena je bila tamkaj v lepo obokano volilno, ki je že svoj čas služila podobnemu svetniškemu namenu. Soha iz pohorskega peščenca je delo akademskega kiparja Ivana Sojca iz Maribora. O umetniku je izrekel profesor Plečnik zelo laskavo sodbo. Deviška Mali je izredno mila v obliču, v naročju drži s tako naravnim objemom božje Dete, ki dvigne blagosloviljoč desnico proti gledalcu. Izpod podstavka vro trije studenci, rahel spomin na troje slatinskih zdravilnih vrelcev. Spodnji del podstavka zavzema spominska posvečitev: »Ponižni Hčeri svote Ane, Kraljici zdravja in miru; v spomin vsesolne Cerkve zbrane; za Mater božjo v Efezu: 431—1931.« Tik ob podstavku je vzdignena druga spominska plošča z napisom: »Blagoslovil škof msgr Andrej Karlin: v 70. letu Slomškovega zadnjega obiska v Rogški Slatini.«

Zavoljo velikega zgodovinskega spomina je bila Marijina soha na praznik Marijinega božjega materinstva blagoslovljena z veliko slovesnostjo. Poleg knezoškola v spremstvu dvanajstih duhovnikov je bila zbrana ogromna množica ljudstva iz nadžupnije Sv. Križa in iz sosednjih župnij. Po škofovi spominski besedi so se vrstili pozdravi v imenu moč in mladeničev, žena in deklet, dečkov in deklic. V imenu duhovščine se je ob sklepu poklonil Mariji s toplo besedo profesor Peter Kovačič iz Celja. Blagoslovitev je poveljevala lepo ljudsko petje domačega in kostrivskega mešanega pevskega zbora pod vodstvom župnika Janka Slaviča. Rogaska Slatina je vesela, da je obogatena z novo umetnino in z novim lepim zgodovinskim spominom.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 20. oktobra: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Plošče, borza. — 17.30 Otroški koticček: Belokranjske pripovedke (Lojze Zupanc). — 18.15 Salonski kvintet. — 19.15 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. — 19.45 Dr. Fr. Veber: Etika in sociologija evangelijev. — 20.15 O Edisonu predava gosp. R. Berce. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Sreda, 21. okt. 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Salonski kvintet. — 19.00 Dr. N. Preobraženski: Rusščina. — 19.30 P. dr. Roman Tominec: Henrik Ibsen. — 20.00 O Edisonu predava g. R. Berce. — 20.30 Simfonični koncert (prenos iz Zemuna). — 22.30 Čas, poročila.

Drugi programi

Sreda, 21. oktobra. Belgrad: 12.05 Radio-orkester. — 17 Narodne pesmi. — 17.30 Radio-orkester. — 20 Narodne pesmi. — 20.30 Simfonični koncert, prenos iz Zemuna. — Zagreb: 17 Plesna glasba. — 20.15 Kulturne in društvene vesti. — 20.30 Simfonični koncert, prenos iz Zemuna. — Budimpešta: 12.05 Opoldanski koncert. — 17.30 Popoldanski koncert. — 18.50 Koncert. — 20 Večerni koncert. — 21.45 Pesta glasba. — Dunaj: 12.40 Adelino Patti. — 13.10 Plošče. — 19.45 Kitara. — 21.45 Večerni koncert. — Milan: 12 Pesta glasba. — 20.45 Operetni večer. — Praga: 19.05 Brno. — 21 Večerni koncert. — Langenberg: 19.30 Teden socialne pomoči brezposelnim. — 22.15 Koncert. — 23 Plesna glasba. — Rima: 13.10 Lahka glasba. — 21 »Mali Marat«, lirčna drama. — Berlin: 20 Zabavna glasba. — 20.30 »Kralj Rihard III.«, igra. Plesna glasba. — Katovice: 20.15 Večerni koncert. — 23 Koncert rodine Katowcand. — Stuttgart: 12.05 Koncert. — 12.35 Mozart kvintet v Es-duru. — 18.40 V azijskih violah gorovjih. — 19.45 Operetna glasba. — 21 Nemški humoristi. — 21.30 Kompozicije. — Barcelona: 13 Radio-ekstet. — 14

Milijoni

in milijoni ljudi uporabljajo

že nad trideset let

po spodaj navedenih navodilih

Levjo-Mentol-Droždjenko

**In blagoslovila
njen neprecenljiv
čudežni učinek**

Pri revmatizmu trganju, išiasu: boleča mesta vdrgniti.

Pri zobobolu: dlesne vdrgniti in ustno duplino izpirati, grgrati.

Pri glavobolu, nervoznosti, pomanjkanju spanja: čelo in celo telo vdrgniti, ter vzeti zvečer pred počitkom mlačno kopel s dodatkom Levje Mentol-Droždjenke.

Pri utrujenosti: masirati celotno telo.

Pri želodčnih boleznih: 10 kapljic na košček sladkorja.

Pri izpadanju las in prhlju: masaža glave.

Kot zobna voda itd.

Pri potenju pod pazduho, nog, rok a i celotnega telesa naj se poteči deli zjutraj in zvečer izmivajo.

Levja-Mentol-Droždjenka

je prava samo v tu odtisnjeni in plombirani ORIGINALNI STEKLENIČI

Zahtevajte izrecno

Levjo-Mentol Droždjenko

ter odločno zavrnite vsako nadomestilo.

Levja-Mentol-Droždjenka

se dobi v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini po 10,—, 26,— in 52,— Din. Pazite se pred ponaredbami.

Centralni biro:

LAVIJA MENTOL-DROŽDZENKA

Zagreb, Marulićev trg 5. — Telefon: 73-53

Prvovrstne vrvi

in vse druge konopnene izdelke
dobite najceneje v vrvarni

Vajt in drug, d. z o. z.

LJUBLJANA - Kolodvorska ulica štev. 6

Naročajte „Slovenca“!

»Ljudska knjižnica«: Iz zahodnoevropske knjižnice v Ljubljani: 29 zvezek: Savinšek: 12 Din, vez 42 Din. — 30 zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVJE: 28 Din, vez 40 Din. — 31 zvezek: Conan Doyle: IZGUBILENI SVET (The Lost World): 28 Din, vez 40 Din. — 32 zvezek: Remondet: ZAGORSKI ZVONOVI: 24 Din, vez 40 Din. — 33 zvezek: Bridges: NA POMOC, 30 Din, vez 42 Din. — 34 zvezek: Brackel: CIRKUSKI OTHOR: 23 Din, vez 40 Din.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

Mladci so ga resno poslušali, a ko je končal, so se namuznili.

»Aha, zameriti si se bal, da ne bi izbrala kate-rega izmed nas za glavnega stražarja, ko umre kralj in nam zavlada ona!« ga je dregnil prvi.

»To, to je bilo!« so mu pritrdili vsi in se zasmeli.

»Ali se nisi naveličal že stražne službe, Adnamat? Otrok sem bil, pa si nas že strašil tod prav tak, kakršen si danes!« se je oglašil nato drugi, ki je videl, da starcu šegavo izzivanje ni bilo všeč.

»Komu bi pa ukazoval in s čim bi se postavljaj, če bi se naveličal! Boji se, da bi ga še pes ne povohal, če bi moral zapustiti gradiščna vrata. Kakor klop ovčje kože se jih drži in se napihuje!« je bil oni prvi še vedno zbadljiv.

Adnamatu je bilo preveč.

»Skusili niste še ničesar, odtod vaša prešernost in objest! O mladci, le počakajte, ko se vam zvali na ramo odgovornost, boste spoznali skrb in minejo vas vse take in podobne besede. Mar veste, kaj se pravi prevzeti odgovornost pred kraljem? Nič ne veste, ker kralja še niste videli, kako postane nemilosten, ako se kaj zgodi, če kdo ne izpolni njegovega povelja. Saj ste slišali, kako je bilo, ko je podlegel v karusadskih gozdovih Balan neresu? Tudi kraljevič Balan je bil neugnan. Petnajst let mu je bilo, ko je hotel na lov. Dobro, ugodili so mu in šli so. Kralj je zaupal sina izkušenemu velmožu, najboljšemu lovcu. Ni se še zorilo, ko so se vzpeli na konje in zdirjali z gradišča v ravan in proti Karusadiju. Minil je dan in pozno pod večer so se vračali z Balanom, ki se je boril s smrtjo. Predrzen kakor je bil, se je ločil od

svojih spremljevalcev, da bi se sam postavil. Pa je naletel na neznanskega neresu, sprožil vanj puščico za puščico, a njegova moč je bila prešibka, da bi ji neres podlegel. Samo razdražil ga je bil in žival se je zagnala proti njemu, preden je utegnil priti do konja in zbežati. Pretresljiv klic je odmel v temnem hrastovem lesu in od vseh strani so dreveli lovci, zakaj jasno jim je bilo, da mora biti kraljevič v nevarnosti. V groznem, obupnem boju z neresom so ga našli. Res so neresu pobili, a Balan je krvavel in komaj še dihal. Takega so prinesli domov, a noči ni preživel: pod jutro je izdihnil... Joj, kaka žalost je prevzela tedaj naše gradišče! Kralj je bil nepotolažljiv in v svoji boli ni poznal meje maščevanju in kazni. Velmož Stagar je plačal svojo odgovornost z življenjem. Ko se je opravičeval in prosil milosti, ga je sam kralj zabodel in življenje je moral dati za življenje. Pa to ni bilo še dovolj. Stagarjevo truplo so zanesli med pečine, da ne bi njegova duša našla miru in bi se z njegovim mesom sitile ujede, kosti pa naj bi perele na solncu in v dežju. In še ni bil kralj potolažen, še ni bilo dovolj kazni. Stagarjevo družino je izgnal iz gradišča in iz zemlje Karnov, da so se morali zateči med Venete in si tam poiskati novo domovanje... Ali zdaj razumete mojo skrb?«

Mladci so se zresnili.

»Zakaj pa ni vzel kralj sam Ene s seboj k Timavu?« so hoteli vedeti.

»Zakaj? Boji se zanjo. Kar je izgubil sina, pazi na Eno, kakor na punčico svojega očesa in je ne pusti iz gradišča. Samo na Belenovo ostrvo sme z njim, drugam ne. In še tedaj vpraša volhvo Karó, ali jo sme vzeti s seboj. Jaz in Kara sva si dobra, pa mi včasih zaupa kako skrivnost.«

»Pa ti je tudi zadnje čase zaupala kaj, da se tako bojiš?« je rastla v stražarjih radovednost.

»Mi je,« je odvrnil Adnamat zamišljeno.

»Kaj, kaj, povej!« so silili vanj.

»Ne smem. Če izve Kara, mi ne bo zaupala nobene stvari več!« se je branil starec.

DRUŽBI DESA in BEKA z vsem osebjem javljata žalostno vest, da je njun soustanovitelj in šef, gospod

Saša Knez

veleindustrijalec i. t. d.

danes v Sarajevu nenadoma umrl.

Nenadomestljivega blagopokojnika bomo ohranili v trajnem in hvaležnem spominu.

LJUBLJANA, dne 19. oktobra 1931.

Upravni svet, nadzorstveni svet in ravnateljstvo Ljubljanske Kreditne banke javljajo žalostno vest, da je njihov upravni svetnik gospod

Saša Knez

veletrgovec i. t. d.

dne 19. oktobra 1931 po kratki bolezni umrl.

Ljubljanska Kreditna banka bo ohranila blagopokojniku, kot zvestemu sotrudniku trajen in hvaležen spomin.

V Ljubljani, dne 19. oktobra 1931.

»Saj nismo ženske, da bi šli in sklepatali po gradišču, kaj si nam povedal. Molčali bomo, pri Belenu se ti zaklinjamo!« so dvigali roke in ga obstopili, da bi slišali skrivnost.

Adnamat je pogledal previdno na desno in levo in še obrnil se je, da bi se povsem prepričal, ali ni nikogar v bližini, ki bi utegnil ujeti kako besedo, pa je potem dvignil kazalec in pretil z njim in prosil: »Samo, da boste molčali!«

»Bomo, bomo, Adnamat!« su mu znova zagotovili in se še bolj strnili okoli njega.

»Kara je svetovala kralju, naj ne hodi k Timavu, če noče nesreče nad svojo hišo,« je šepetaje izdal Adnamat, kar mu je zaupala volhva, in se zopet ozrl na vse strani.

Adnamatove besede so mladce zgrabile. Ostrmeli so in gledali vanj, kot bi čakali še kakšnega pojasnila.

»To je, kar me še najbolj skrbi!« je dejal Adnamat.

»Pa je kralj le šel!« se je oglašil oni, ki je prej zabavljaj in zbadal.

»Šel. Z velmožmi se je posvetoval in sklenili so, da grede, ker so se bali, da bi sicer užalili Belena in si nakopali njegovo jezo, zakaj kdor ne slavi njegovega pomladanjenega godu, ne sme pričakovati čez leto nič dobrega. Kralj pa mora misliti na vso družbo in ne samo na svoj dom. Zato je šel!« je pojasnil Adnamat.

»Belen mu bodi dober, kralju in Eni bodi dober in nam vsem in tudi tebi, Adnamat, naj prežene skrbi, da se ti zvedri spet čelo in bodo spet jasno gledale tvoje oči!«

»Usliši vas Belen, mladci! Saj ste dobri, rad vas imam in ne zamerim vam, če se včasih spozabite nad mano, sivim starcem, ki ne spada v vašo družbo. Starost je mladini zoprna, ker jo kroti, ko hoče biti prenašla, a vedite, da je le limezen, ki drži vajeti!«

MALI OGLASI

Vaška drobna vrstica 1.50 Din ali vaška beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devot vratle se računajo više.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znanke ne odgovarjamo.

Službakej

Jurist
s I. drž. izpitom išče nameščenja v odvetniški ali notarski pisarni. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 12.244.

Ključavnič. pomočnik
vaje vsega dela — išče službo. Gre tudi na delo. Naslov pove upravo »Slovenca« pod št. 12.411

Mlad trg. pomočnik
specerist, pošten — želi večmesečno brezplačno mesto praktikanta v trgovini z mešanim blagom. Ponudbe pod »Soliden in delavoljen« št. 12.410 na upravo »Slovenca«.

Službo skladiščnika
služe ali nočnega čuvaja iščem. Naslov pove upravo »Slovenca« pod šte. 12.403.

Službodob

Učenka
se sprejme. Josipina Molan, Ljubljana, modni atelje, Krekov trg 11.

Dijake
in druge osebe z dobrimi zvezami išče jezikovna šola Gosposka ulica 4/I kot zastopnike.

Pomočnica
se sprejme. Josipina Molan, modni atelje, Ljubljana, Krekov trg 11.

Gospodična
katera ima neomejeno osebno pravico na gostilni, dobi takoj službo. Plača po dogovoru. Ponudbe na Josip Patek, Kostanjevica na Krki 45, Dolenjsko.

Zasluzek

Zastopnike

v vseh krajih naše krajevine išče »Domača industrija« za prodajo vpejanega množinskega predmeta. Za zalogo je potrebna glavica 1000 Din. Zahtevajte pogoje in brezplačne vzorce od tvrdke Brača I. Mesarovič, Beograd, Kralja Milana 46, poštini predal 642.

Pouk

Čamernikova šolerska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite ponj!

Učenkam pletiljam
brezplačen pouk, če si nabavijo pri nas pletilni st. o. »Tehna« družba, Ljubljana. Mestni trg 25/I.

Jezikovna šola
Berlitz, Gosposka ul. 4/I. Tečaj in pouk za posameznike. — Sprejema se vedno.

Nanovanja

Mebirano sobico
v novi vili oddam takoj. Izve se v upravi »Slovenca« pod št. 12.337.

Petsobno stanovanje
opremljeno z vsem komfortom, v centru mesta, se odda v najem s 1. nov. t. l. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 12.338.

Stanovanje
treh sob z balkonom in vsemi pritliklinami, solna lega ob cestni železnici se odda s 1. novembrom t. l. Več se izve v svečarni »Pax«, Celovška cesta 14.

Stanovanje
kabinet, dve sobi, kuhinja in vse pritlikline, se odda s 1. novembrom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.369.

Stanovanje
krasna solčna lega, sredina mesta, dve večji, dve manjši sobi, kuhinja, pritlikline, se odda. Naslov v oglašnem oddelku »Slovenca« pod 12.261.

Vnajem

Poslovni lokali
na Dunajski cesti št. 29/I se takoj oddajo. Poizve se istotam.

Denar

20.000 Din posojila
išče tukajšnja firma proti dobri garanciji in visokim obrestim. Obresti se lahko zamenjajo za stanovanje in hrano. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sigurno« št. 12.326.

Kdo posodi
do 50.000 Din pod dobro garancijo. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Garancija« šte. 12.203.

Objave

Prosi se gospo,
stanujočo v bližini Bohoričeve ulice, ki je hranila hranilno knjižico v ubožnici umrle Jere Jarc, po domače Kovačica, da odda knjižico proti nagradi dedičem na Celovski cesti št. 53/II. Rozi Cesar.

Posredstva

Načrte za stavbe
izvršujem pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod »Inženier« na upravo »Slovenca« št. 11.713.

Več parcel
tik kolodvora v Dev. M. v Polju ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.347.

Prodaj hišo
novozidano, 4-stanovanjsko, z vsem komfortom, na zelo lepem kraju v Ljubljani. Hiša je rentabilna. Plačilni pogoji zelo ugodni. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.346.

Trgovska hiša
z gospodarskim poslopijem in posestvom, v industrijskem kraju blizu Ljubljane, naprodaj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 12.412.

Hiša
z brezalkoholno gostilno in vrtom naprodaj ali se odda v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.407.

Kupino

Srečke, delnice, obligacije
kupi Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6, II. nadstr.

Fizol in suhe gobe
ponudite tvrdki FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 67, nasproti mitnici.

Vsakovrstno zlato koprje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Namizna jabolka

kupujem direktno od producentov (kmetov) po dnevnih cenah. — »Prodaj«, Prečna ulica 6.

Prodajmo

Mlinarji!
Mlinske kamne, sita, svileni in volneni, la gonilni jermeni — in ostale mlinske potrebščine nudi po znižanih cenah: Bracar & Comp., Ljubljana, Kolodvorska 35.

Ajdo in koruzo

dobite najceneje pri FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 67, nasproti mitnici.

Stroje
popolnoma uporabne ter brezhibne, radi preureditve obrata prodam po najnižji ceni, in sicer: 8/40 po 650 Din, 8/50 po 1300 Din, 8/60 po 1500 Din. Izvolite si osebno ogledati, gotovo boste našli stroj, ki bo za Vašo uporabo, tako za izdelovanje nogavic, kakor vseh drugih pletenih predmetov. — Pišite na naslov: Kati Vajt, Celje.

Obrt

Prvovrstni vinski mošt
bel in črn — čez ulico 7 Din — priporočila vinske klet Mencinger — Sv. Petra cesta 43.

Zaboje za smeti
k novim vozovom ima stalno v zalogi tv. Anton Merhar, Sv. Petra c. 22.

Mreže za postelje
izdeluje najceneje in najboljše samo tvrdka Šimen Sablatnik, Jesenice-Fuzine. Sprejema tudi popravila.

Barbene trgovine
in druga kramla nudi najceneje Veltrgovina Lita in moka. A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 24.

Lesene hišice
in vsak vrstna tesarska dela izvršuje najceneje in najsolidneje tvrdka Steiner & Ko., splošno tesarstvo, Ljubljana, Opekarska cesta št. 31.

Soboslikarska in pleskarska
dela z najnovejšimi vzorci točno in solidno pod garancijo izvršuje

J. Hlebš
družba z o. z. LJUBLJANA, Sv. Petra 33

Antikvitec storine

Novi način razprodaje starin in umetnin tudi pri nas! Ze dalj časa se vrše v inozemstvu na tem polju dražbe, in v kratkem se vrši tudi pri nas v enem naših večjih mest prva dražba, v kateri namen iščemo primerne predmete antične in moderne umetnosti, kot slike, bakroreze, ure, starinsko steklo, porcelan, fajance, majolike, srebrne in bronaste predmete, pohištvo ter cele graščinske opreme. Dražbeni pogoji so zelo ugodni! V svrhu osebne razgovora bom v dneih od 21. do 25. oktobra v Ljubljani. Prosim pisemne prijave z natančnim opisom predmetov na upravo Slovenca pod »Aukcion«.

Brzo slika

za potne liste, lepo, takoj in ceno le Fotomeyer, Maribor, Gosposka 39.

Praktičen za leto in grdo vreme je novi trenchcoat 1932

Novi trenchcoati so zelo elegantni in moderni. Nova moda trenchcoatov je zares zelo praktična, ker so površniki izdelani za vsako vreme. Izgledajo zelo elegantno, so elegantni v kroju, nepremočljivi v dežju, topli v mrazu (podloga iz kameljine dlake se more odpeti ali pripetiti) cena pa jim je nizka, kar se imamo zahvaliti velikemu prometu tvrdke KASTNER & ÖHLER. Trenchcoat, kot ga kaže slika, velja brez posebne podloge Din 435—. Posebna podloga, ki se da odpeti Din 150—. Gospodje v Zagrebu naj obiščejo oddelk za moške obleke v II. nadstropju gospodje izven Zagreba pa naj naroče po teh-le merah: gornja širina suknjice preko telovnika, okoli celega telesa pod pazduho . . . širina roba okoli trebuha . . . cela višina gospoda . . .

Trgovska in odposiljateljska tvrdka

Kastner & Ohler
Ljublj.
Hlica 4

Čitajte in širite »Slovenca«!

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)
lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.
Telefonska šte. 3030.

Družinska pratika 1932

se že dobi v vseh knjigarnah in trgovinah Slovenije! Segajte po njej!

Javljamo prežalostno vesti, da je naš srčnoljubljeni, nepozabni sin, soprog, oče, brat in svak

SASA KNEZ

danes ob 8 v sanatoriju v Sarajevu po težki operaciji umrl.

Dan in uro pogreba v Ljubljani objavimo kasneje.

Ljubljana, dne 19. oktobra 1931.

Globoko užaloščeni

Upravni svet, nadzorstveni svet in ravnateljstvo Združenih opekarn d. d. v Ljubljani naznanjajo žalostno vest, da je dolgoletni upravni svetnik družbe, gospod

Saša Knez

veletrgovec itd.

dne 19. oktobra 1931 v Sarajevu po kratki bolezni umrl.

Naša družba ohrani mnogo zaslužnemu blagopokojniku trajen in hvaležen spomin.

V Ljubljani, dne 19. oktobra 1931.

Naznanjamo tužno vest, da je danes v Sarajevu po kratki bolezni, nenadoma umrl član našega posloводства, gospod

Saša Knez

veletrgovec i. t. d.

Pokojni je sodeloval pri naši tvrdki od njene ustanovitve naprej in si je za razvoj in procvit našega podjetja pridobil nevenljive zasluge.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

V Ljubljani, dne 19. oktobra 1931.

Posloводство tvrdk „Peko“

družba z o. z.

fabrikacija in prodaja čevljev

Tvrdka I. Knez in njene afilacije javljajo pretužno vest, da je njih blagi, ljubljani senior-šef gospod

Saša Knez

danes v Sarajevu podlegel težki operaciji. Preblagega pokojnika ohranimo v trajnem neizbrisnem spominu.

Ljubljana, 19. oktobra 1931.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani naznanja prebridko vest, da je njen prezaslužni član načelstva gospod

Saša Knez

veletržec itd.

dne 19. oktobra 1931 nepričakovano podlegel težki operaciji.

Preblagemu in priljubljenemu pokojniku ohranimo trajno hvaležen spomin.

Ljubljana, dne 19. oktobra 1931.